MÄRTS 2018

Nr 3 (434) Tasuta

www.sakuvald.ee

Saku Sõnumid

Saku valla leht

FOOKUSES:

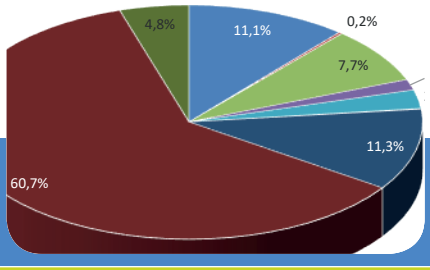

Saku valla 2018. aasta eelarve. Lk 2–4

Eelarve maht on 20 866 169 eurot, ligi 2/3 rahast kulub haridusele

Kes kuhu Saku vallas kolib? Lk 6–7

Järgmise 6 aasta jooksul ehitatakse mitu uut maja ja paljud asutused saavad uue kodu

Vallavanema esimesed 80 päeva. Lk 5

Hädaabinumber (kiirabi, pääste, politsei)	112
Saku valla abitelefon	1345
Perearsti nõuandeliin	1220
Piirkonnapolitseinik	612 4686
Vastuvõtuaeg N 10-12	
Noorsoopolitseinik	5855 7455
Volitatud loomaarst	504 1060

Riik tõstis tagasiulatuvalt jaanuarist koolitoiduks eraldatud summa 1 euroni päevas õpilase kohta, seetõttu väheneb vallas 5.–12. klassides käivate laste vanemate omaosa 22 sendi võrra. Kurtnas on tagasiarveldus juba tehtud. Saku Gümnaasiumis teeb toitlustaja tagasiarvelduse lähikuudel.

Kuidas Saku vald eelarve saab

Üks tähtsamaid dokumente, mille alusel volikogu, vallavalitsus ja hallatavad asutused töötavad, on eelarve.

Kuidas eelarvet koostatakse?
Eelarve tegemine algab augustis, kui finantsteenistuse juht Evelin Normak saadab vallavalitsuse erinevate valdkondade eest vastutavatele isikutele ja hallatavate asutuste juhtidele vormid, millel tuleb 15. septembriks esitada eelarve taotlus – kirja panna ja põhjendada kõik järgmise aasta prognoositavad tulud ja kulud. Juhid koostavad järgmise aasta eelarve jooksva aasta eelarve alusel: vaatavad, millised on tegelikud tulud ja kulud, rahalaekumised ja väljaminekud. Taotlusesse kirjutatakse ka ühekordsed kulud, mida igal aastal ei ole. Näiteks paneb päevakeskuse juht kirja, kui on vaja televiisorit, ja koolidirektor, kui on vaja piksevarrast, ning ajalehe toimetaja, kui on vaja valla sündmuste kajastamiseks uus fotoaparaat osta. Taotlust koostades peab arvestama valla arengukava, sh eelarvestrateegiaga, hallatava asutuse puhul ka asutuse arengukavaga. Igal aastal vaatab volikogu arengukava üle ja otsustab prioriteedid ehk kuhu ja kuivõrd järgneva nelja aasta jooksul investeerida. 2017. aasta sügisel kinnitatud eelarvestrateegias on toodud eelmine ehk 2016. aasta, jooksev aasta ning 4 järgnevat ehk aastad 2018, 2019, 2020 ja 2021.

Finantsteenistuse juht prognoosib, kui palju vald järgmisel aastal tulu saab, võttes aluseks jooksva aasta laekumised, kuid arvestab ka seadustest tulenevate muudatustega ja Rahandusministeeriumi majandusprognoosidega. Kulude puhul vaatab, et summad oleksid õiglased – et eelarvel oleksid ühtsed läbivad põhimõtted, et kõik võrreldavad kulud arvestatakse samade põhimõtete järgi. Näiteks õppevahendite kulu arvutatakse kõikides lasteaedades sama summa ühe lapse kohta, töötajate koolituskulu aga sama summa rühma kohta. Kui lapsi või rühmi on rohkem, on ka vastav kulu selle võrra suurem.

Igal aastal on eelarve koostamisel mingi läbiv põhimõte – millised kulud läbivalt kõigis asutustes tähelepanu alla võetakse, näiteks on see olnud inventari ülevaatamine ja soetamine. 2018. aasta eelarve koostamisel oli prioriteediks võrreldava palgasüsteemi loomine ehk käesolevaks aastaks on loodud süsteem, mille põhjal sarnase töö tegijad saavad samaväärset palka. Ringijuhid töötavad erinevates asutustes, näiteks Saku Huvikeskuses, Kiisa Rahvamajas, koolides. Kuigi töökoht on erinev, on töö sarnane. Sel juhul peab ka palk olema võrreldav. Muidugi oli sama põhimõte ka varem, kuid aja jooksul kipuvad summad „nihkuma“. Seetõttu on aeg-ajalt vaja numbrid üle vaadata ja palgasüsteemile n-ö *restart* teha. See on mahukas töö, mille tulemus annab töötajatele kindlustunde, et sõltumata ametikohast süsteemis koheldakse kõiki samaväärselt.

> Eelarve peab olema tasakaalus, kulusid ei saa olla rohkem kui tulusid. Septembri teises pooles selgub alati, et soovid on suuremad kui võimalused. Seega tuleb kulusid vähendada.

Kuidas eelarve tasakaalu saab?
Eelarve peab olema tasakaalus, kulusid ei saa olla rohkem kui tulusid. Septembri teises pooles, kui eelarvetaotlused on saabunud, selgub alati, et soovid on suuremad kui võimalused. Seega tuleb kulusid vähendada ja need kavandatavate tuludega võrdsustada. Kuidas see toimub? Evelin Normaku sõnul vaatab ta taotlused koos nende esitajatega läbi ja täpsustab, kas kusagilt on võimalik kokku hoida või teha vajalikud investeeringud koos mõne muu planeeritud tegevusega. Seejärel läheb finantsjuht eelarve projektiga vallavalitsusse ja räägib, kui palju erinevad soovid võimalustest, ning teeb omapoolsed ettepanekud eelarve tasakaalustamiseks. Vallavalitsus otsustab, millisel kujul eelarve eelnõu volikogule üle anda.

Eelnõu arutatakse läbi volikogu komisjonides, juhtiv komisjon on eelarvekomisjon, mille esimees on Kaur Lohk, aseesimees Marko Tali ning liikmed Aare Järvelaid, Teet Lilleorg, Lembit Makstin ja Maia Sokk. Volikogu loeb eelarvet vähemalt kaks korda. Lugemiste vahel saab iga volikogu liige teha muudatusettepanekuid, kuid need peavad olema tasakaalus – katteta kulusid ei saa planeerida.

Ühe aasta eelarvega kõiki soove ja vajadusi rahaliste vahenditega katta ei ole võimalik.

Eelarve koostamist juhib vallavalitsuse finantsteenistuse juht Evelin Normak. Foto: SS

Eelnõust välja jäänud tegevuste ning nende elluviimiseks vajalike kulude juurde tullakse tagasi lisaeelarvega või võetakse need arvesse arengukava koostamisel ja lisatakse järgneva nelja aasta finantsplaani.

Eelarvet koostades peetakse silmas, et kõikide valdkondade vajadused oleksid kaetud, vallale pandud kohustused täidetud ning osutatavate teenuste kvaliteet muutuks paremaks. Vald täidab väga erinevaid ülesandeid. On teenuseid ja hüvesid, mida kasutavad kõik elanikud ning lisaks need inimesed, kes Saku vallas ei ela. Sellised teenused muudavad ümbritsevat elukeskkonda paremaks ning tõstavad elu kvaliteeti, näiteks teede, sh kergliiklusteede ja tänavavalgustuse ehitus ja hooldus, territooriumi heakorra tagamine, s.h mänguväljakute korrashoid, haljasalade hooldus, valla prügist puhas hoidmine jne. Teenused, mis puudutavad erinevaid inimesi vähem või rohkem, sõltuvalt nende vanusest, huvidest, elukohast, erivajadustest või millestki muust, on lasteaiakoha ja üldhariduse tagamine, vaba aja veetmise võimaluste pakkumine ning sotsiaalhoolekanne.

Töö eelarvega kestab päevast päeva ja aasta läbi. Samaaegselt jooksva aasta eelarve vastuvõtmisega seatakse plaane järgnevateks aastateks, seejärel koostatakse lisaeelarvet. Pidevalt hoitakse pilku peal eelarve täitmisel.

INNA MIKLI

Ülevaade valla 2018. aasta eelarvest

Eelarve osad on põhitegevuse tulud ja kulud, investeerimis- ja finantseerimistegevuse eelarve ning likviidsete varade muutus.

Saku valla 2018. aasta eelarve maht on 20 866 169 eurot. Põhitegevuse tulem ehk põhitegevuse tulude ja kulude vahe on aruandeaasta lõpu seisuga positiivne, ulatudes 12,5%ni põhitegevuse tuludest. See katab laenu põhiosa tagasimaksed ja intressid. Tulem mõjutab tulevaste perioodide investeerimisvõimet ja eelarveid.

Põhitegevuse tulud

Planeeritud põhitegevuse tulud on 15 832 919 eurot, kasv võrreldes 2017. aasta eelarvega 13,9%.

Tuludest 66,9% ehk 10 587 150 eurot moodustavad maksutulud - valla eelarvesse laekuvad füüsilise isiku tulumaks, maamaks ja reklaamimaks. Tulumaksu laekumiseks on kavandatud 10 181 150 eurot, võrreldes 2017. aasta tegeliku laekumisega on kasv 7%. 2017. aastal laekus tulumaksu 4 616 maksumaksja tulult – 2068 eurot ühe maksumaksja ning 995 eurot ühe elaniku kohta. Aasta jooksul lisandus valda 273 elanikku, sh 88 maksumaksjat. 2018. aastal on kavandatud maksutulusid ühe elaniku kohta 1073, sh tulumaksu 1032 eurot.

Teenuste müügist, kõige enam lasteaedade kohatasudest ja Saku Valla Spordikeskuse teenuste müügist, kogutakse eelarvesse 1 074 100 eurot ehk tuludest 6,8%.

Saadud toetused moodustavad tuludest 22,3%, ulatudes 3 540 669 euroni. Neist lõviosa on hariduskulude katmise toetus, mille hulgas on vahendid üldhariduskoolide õpetajate palgakulude katmiseks ning osaliselt koolijuhtide ja tugispetsialistide palgakuludeks, samuti õppevahendite soetamiseks ja üldhariduskoolide õpetajate koolitusteks. Riigi eelarvest toetatakse ka õpilaste koolilõuna kulusid, sotsiaaltoetuste maksmist ning kohalike teede korrashoidu.

Muud tulud (maamaks, keskkonnatasud, sisendkäibemaks jms) on 631 000 eurot ehk 4%.

Põhitegevuse kulud

Põhitegevuse kuludeks on planeeritud 13 848 505 eurot, kasv võrreldes 2017. aasta eelarvega on 14,9%. Põhitegevuse kulud jaotuvad 9 valdkonna vahel.

Üldiste **valitsemissektori teenuste** (volikogu ja vallavalitsuse tegevuskulud, reservfond, liikmemaksud) kulude eelarve on kokku 1 540 570 eurot, ulatudes põhitegevuse kulude eelarvest 11,1%ni. Kulud jaotuvad:

- toetused tegevuskuludeks, sh Eesti Valdade ja Linnade Liidu ja Harjumaa Omavalitsuste Liidu liikmemaksud 28 200 eurot, osakaal põhitegevuse kuludest 0,2%, osakaal valdkonna kuludest 1,8%;
- muudeks tegevuskuludeks 1 512 370 eurot (põhitegevuse kuludest 10,9%, valdkonna kuludest 98,2%), sh:
  * tööjõukulud 1 219 777 eurot, osakaal valdkonna kuludest 79,2%;
  * majandamiskulud 212 593 eurot (13,8%);
  * muud kulud 80 000 eurot (5,2%).

Avaliku korra tagamiseks (abipolitseinike kaasamiseks, MTÜde Saku Priitahtlikud Pritsimehed ja Tõdva Vabatahtlik Pääste kulude katmiseks, turvakaamerate soetamiseks, tuletõrje veevõtukohtade korrastamiseks jne) on kavandatud 33 600 eurot (põhitegevuse kulude eelarvest 0,2%). Kulud jaotuvad:

- toetused tegevuskuludeks 9 900 eurot, osakaal põhitegevuse kuludest 0,1%, osakaal valdkonna kuludest 29,5%;
- muudeks tegevuskuludeks 23 700 eurot (0,2% ja 70,5%).

Vallamajanduse kulude eelarve on 1 071 585 eurot ehk põhitegevuse kulude eelarvest 7,7%. Kulud jaotuvad:

- toetused tegevuskuludeks (MTÜ-le Metsanurme avalike teenuste osutamiseks, Rehemetsa Talumuuseum-Külakeskuse avaliku internetitoa ja matkaraja hoolduseks, MTÜ-le Harjumaa Ühistranspordikeskus liikmemaksu tasumiseks) 9 215 eurot, osakaal põhitegevuse kuludest 0,1%, osakaal valdkonna kuludest 0,9%;
- muudeks tegevuskuludeks 1 062 370 eurot, mille osakaal põhitegevuse kuludest on 7,7% ja valdkonna kuludest 99,1%, sh:
  * tööjõukulud (kõiki hallatavaid asutusi teenindavad vallavara valitsemise, korrashoiu ja toitlustamisega seotud töökohad, sh keskusköök) 571 230 eurot, osakaal valdkonna kuludest 53,3%;
  * majandamiskulud (kohalike teede ja tänavate hooldus, sh lumetõrje, liikluskorraldusvahendite uuendamine, ühistranspordi korraldamine jne) 491 140 eurot, osakaal valdkonna kuludest 45,8%.

Keskkonnakaitseks, heakorra tagamiseks, prügiveoks, jäätmepunktide rajamiseks ja haldamiseks on kavandatud 205 745 eurot ehk põhitegevuse kulude eelarvest 1,5%.

Elamu- ja kommunaalmajanduse kulude eelarve on 358 040 eurot ehk põhitegevuse kuludest 2,6%. Kulud jaotuvad:

- toetus Saku sauna tegevuskuludeks 10 515 eurot, osakaal põhitegevuse kuludest 0,1%, osakaal valdkonna kuludest 2,9%;
- muudeks tegevuskuludeks (tänavate valgustamiseks ja tänavavalgustusvõrgu korrashoiuks, vallale kuuluvate elu- ja äriruumide halduseks, hulkuvate loomadega seotud kuludeks, mänguväljakute hoolduseks) 347 525 eurot, osakaal põhitegevuse kuludest 2,5% ja valdkonna kuludest 97,1%.

Tervisekeskuse ruumide kuludeks on kavandatud 11 000 eurot, sama summa kui 2017. aasta eelarves ja kui eelarvestrateegias kavandatud.

Vaba aja ja kultuurivaldkonna eelarveosas kajastuvad Saku Valla Spordikeskuse, Saku Valla Noortekeskuse, Saku Vallaraamatukogu, Saku Huvikeskuse, Kiisa Rahvamaja, ajalehe väljaandmise ja valla sündmuste korraldamise kulud ning mittetulundustegevuse toetusfond. Kulude eelarve on 1 559 434 eurot ehk põhitegevuse kulude eelarvest 11,3%. Kulud jaotuvad:

- toetused tegevuskuludeks (mittetulundustegevuse toetusfond, liikmemaksud) 75 205 eurot, osakaal põhitegevuse kuludest 0,5%, valdkonna kuludest 4,8%;
- muudeks tegevuskuludeks 1 484 229 eurot, osakaal põhitegevuse kuludest 10,7%, valdkonna kuludest 95,2%, sh:
  * tööjõukulud 767 737 eurot, osakaal valdkonna kuludest 49,3%;
  *muud majandamiskulud 716 492 eurot (45,9%).

Hariduskulude eelarve on 8 403 989 eurot ehk põhitegevuse kuludest 60,7%, selles kajastuvad lasteaedade, üldhariduskoolide, Saku Muusikakooli kulud, teistelt omavalitsustelt haridusteenuse ostmise, koolitranspordi ja koolitoidu kulud. Kulud jaotuvad:

- sõidusoodustus 8 000 eurot, osakaal põhitegevuse kuludest 0,1%, hariduskuludest 0,1%;
- muudeks tegevuskuludeks 8 395 989 eurot, osakaal põhitegevuse kuludest 60,6%, hariduskuludest 99,9%, sh:
  * tööjõukulud 5 691 815 eurot, osakaal valdkonna kuludest 67,7%;

* muud majandamiskulud 2 704 174 eurot (32,2%).

Sotsiaalhoolekande kulude eelarve on 664 541 eurot ehk põhitegevuse kulude eelarvest 4,8%. Eelarvesse on arvestatud toetusfondist saadavad vahendid 129 721 eurot (sama summa on tulueelarves). Kulud jaotuvad:

- sotsiaaltoetusteks 256 716 eurot, osakaal põhitegevuse kuludest 1,8%, valdkonna kuludest 38,6%;
- muudeks tegevuskuludeks 407 825 eurot, osakaal põhitegevuse kuludest 2,9%, valdkonna kuludest 61,4%, sh
  * Saku Päevakeskuse kulud 279 755 eurot;
  * muud majandamiskulud 128 070 eurot.

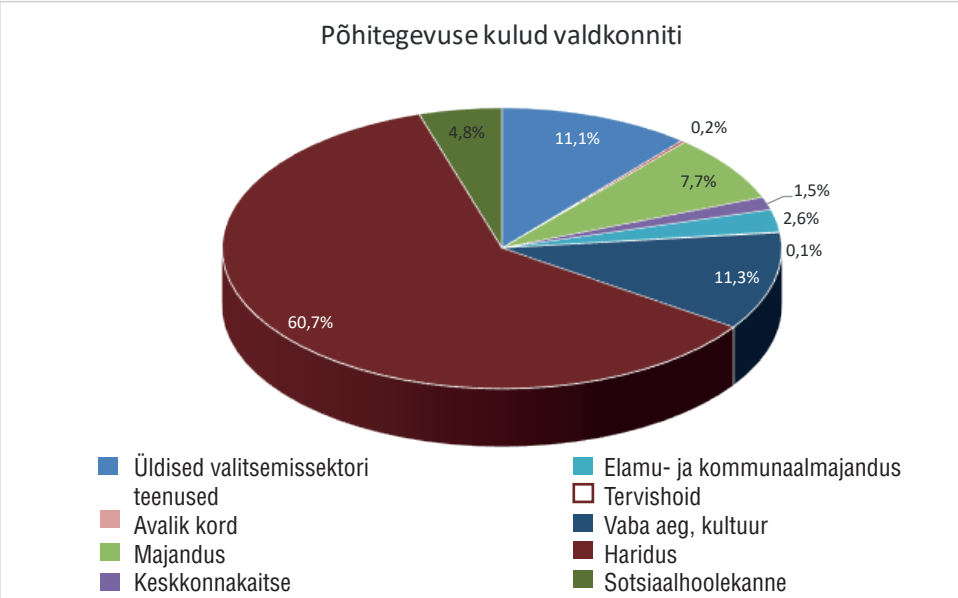

2018. aasta põhitegevuse kulud valdkonniti

Investeerimistegevus

2018. aasta eelarves on planeeritud investeeringukulud 5 952 744 eurot. Investeeringud koosnevad

- põhivara soetusest, 5 819 359 eurot. Suurimad investeeringuobjektid on
  * Saku Valla Maja rekonstrueerimine kooli ruumideks 1 000 000 eurot;
  * Saku tervisekeskuse ehitus 1 318 640 eurot;
  * vallavalitsusele uued tööruumid 1 800 000 eurot;
  * tänavavalgustuse rekonstrueerimine 750 000 eurot;
- intressikuludest 133 385 eurot.

Investeeringuid finantseeritakse jooksva aasta eelarve tuludest, kavandatud laenu (2 422 423) ja toetuste (2 564 569 eurot) arvelt.

Finantsseis

Omafinantseerimisvõime ehk põhitegevuse tulude ja kulude vahe on 1 984 415 eurot, sellest tasutakse laenu põhiosa tagasimaksed (1 064 921 eurot), laenu intressikulud (133 385 eurot) ja rahastatakse käimasolevaid investeeringuid. Eesmärk on seda taset hoida ka järgnevatel aastatel, et säilitada valla investeerimisvõimekus.

Netovõlakoormus (kohustused miinus likviidsed varad) on 2018. aasta lõpuks 39,0% põhitegevuse tuludest ehk 6 178 818 eurot.

EVELIN NORMAK
Finantsteenistuse juht

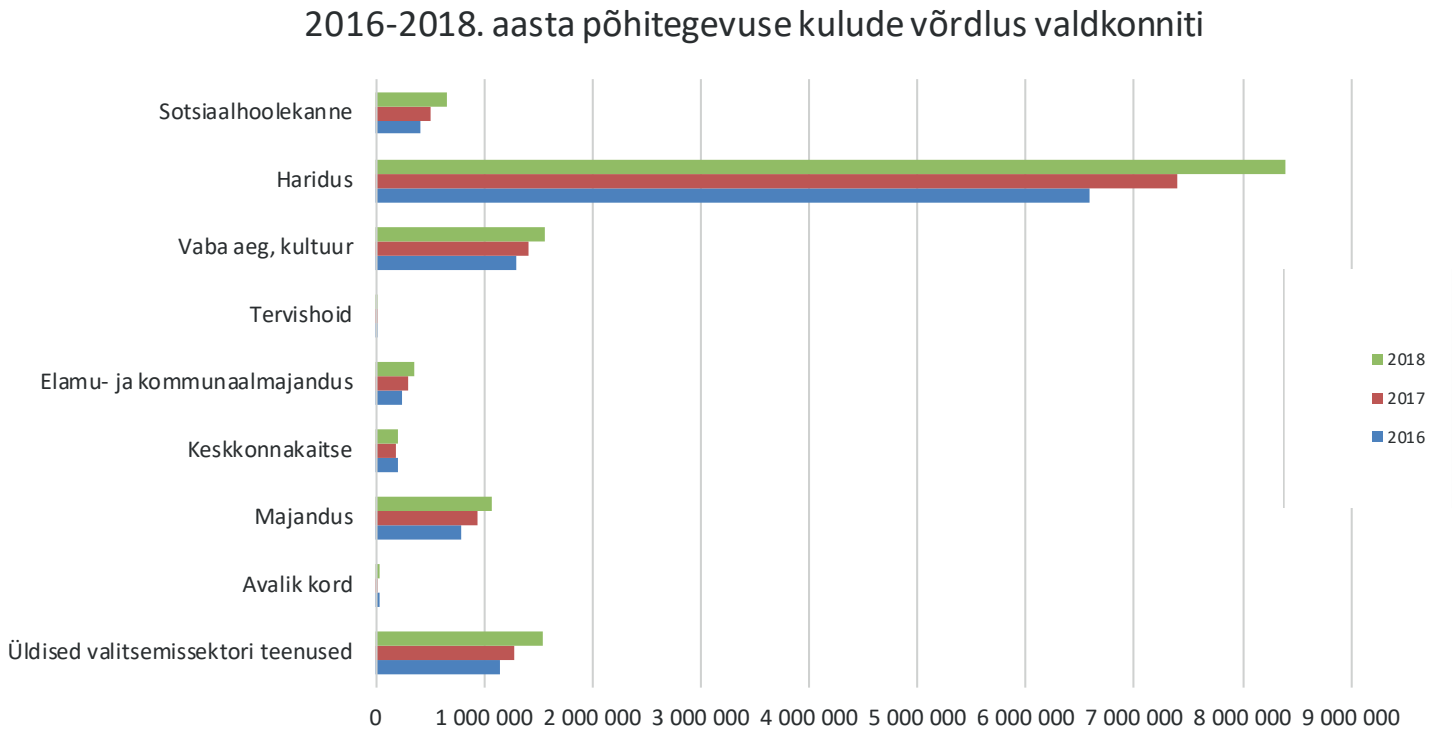

2018. aasta põhitegevuse kulud võrreldes 2016. ja 2017. aasta kuludega

Esimesed 80 päeva

Kui uuele valitsusele antakse tavaliselt 100 kriitikavaba päeva, siis mul ei ole põhjust oodata järgmise lehe ilmumist, pigem jagan oma esimesi mõtteid ja arvamusi juba nüüd, märtsis. Alustasin uues ametis valla juhina jaanuari alguses, seega saan ma jagada oma esimesi, u 80 päeva kogemusi.

Pean tunnistama, et vahe eraettevõtte ja valla kui avaliku sektori ettevõtte juhtimises on suurem, kui esialgu arvasin. Erafirmas tehakse otsuseid üldjuhul lihtsamalt: need lähtuvat klientide ootustest, turusituatsioonist, vajadusest konkurentsieeliseid luua ja võimekusest kaasata erinevat kapitali. Otsused tulevad kiiresti ja vastutus piirneb klientide ja töötajate heaolu ning ettevõtte või kreeditoride rahaga. Stiilis – tahtsime parimat, võtsime riske ja tegime ära (aga alati ei pruugi see õnnestuda)! Valda juhtides on kogu otsustamise protsess oluliselt erinev, sest valla tulud laekuvad peamiselt elanike maksudest ja vähemal määral sihtotstarbelistest eraldistest – seega vastutavad volikogu ja vallavalitsus oma otsuste tegemisel kõikide siinsete elanike ees. Protsessid on avalikud ja pikemad, kuna peavad läbima kindlaid protseduurireegleid. See on seadustega nii ette nähtud. Seetõttu ei olegi mingi ime, kui ettevõtjad või ka kodanikud kritiseerivad valda liigse aegluse ja venitamise pärast. Paraku on ettevõtlusega sarnaste riskide võtmine ja emotsionaalsete otsuste tegemine vallas välistatud. Niisiis tuleb ka minul arvestada sootuks suurema ajakuluga, kui ma seni harjunud olen. Ja arvata seda, et kõik otsused kõigile sobivad, pole ka põhjust … Otsustamatusest tähtsam on ära otsustada ja edasi liikuda.

Olen alati olnud seda meelt, et tulemuse teevad ära inimesed. Meeskonnamängijana ma siin suuri erinevusi valla ja eraettevõtte vahel ei näe. Oleme ju kõikide elanike jaoks ikkagi teenindav organisatsioon ning meie suur eesmärk on pakkuda vaid parimat!

Tulemuse teevad inimesed

Olen alati olnud seda meelt, et tulemuse teevad ära inimesed. Meeskonnamängijana ma siin suuri erinevusi valla ja eraettevõtte vahel ei näe. Olen mõistnud, et Saku vallas töötavad pühendunud ja võimekad inimesed – minu ülesanne on mängiva treenerina see meeskond võimalikult hästi koos toimima panna. Küllap tuleb eesmärkide saavutamiseks aeg-ajalt kedagi varumeeste pingile tõsta või ka välja vahetada, aga selle vajaduse näitab kätte aeg. Sarnaselt erafirmaga tahan ma ka vallas koolitada järjepidevalt kõiki spetsialiste, et nad oleksid oma ala tõelised professionaalid ja saaksid pakkuda valla inimestele häid teenuseid. Oleme ju kõikide elanike jaoks ikkagi teenindav organisatsioon ning meie suur eesmärk on pakkuda vaid parimat!

Hämmastav ja huvitav

Mis mind nende esimeste kuude jooksul hämmastanud või häirinud on? Kõigepealt on igapäevane läbitöötamist vajava info hulk tõesti suur. Päevas tuleb anda kümneid digiallkirju, aga nende taga on üsna mahukad eelnõud ja otsused. Tahab harjumist. Teise detailina tunnetan ma sageli negatiivset eelhoiakut omavalitsuse tegemiste suhtes. Tihti tuleb see teadmatusest ja siin on elanike võimalikult varasel informeerimisel vaja ära teha suur hulk tööd. Üks hea võimalus avatuse ja läbipaistvuse suurendamisel on veel – kasutada töövarje. Siit minu ettepanek – kui keegi vallaelanikest soovib olla minu või mõne ametniku töövari – helistage ja räägime läbi!

Olles loomult optimist, näen ma positiivseid detaile sootuks rohkem. Huvitav on. Ees seisavad suured väljakutsed valla jaoks oluliste objektide ehitamisel. Järgmisel lehel on illustreeriv skeem lähiaastate tähtsamatest investeeringutest.

Olen päris palju kohtunud erinevate valla elanike ja asutuste töötajatega. Tasapisi hakkab tekkima reaalne pilt inimeste ootustest ja meie lähiaastate võimalustest.

Projektid töölaual

• Töös on elektrooniline õpilaspilet kõikidele valla koolide õpilastele. Arvan, et seda sisse seada on viimane aeg, ja usun, et saame uued õpilaspiletid välja jagada juba kevadel. Sellega muutub lihtsamaks koolitoidu arvestus, õpilaste transport, raamatukogu või spordikeskuse kasutamine jne.

• Muutmaks selgemaks ja arusaadavamaks vanemate suhtlemist nii lasteaedade, koolide kui ka spordikeskuse või huviringidega, oleme juurutamas vallas uut programmi Arno. See peab sügisest lihtsustama omavahelist suhtlemist ja arveldamist lapsevanemate ja valla vahel ning andma vanematele selge ülevaate lasteaiajärjekorrast või oma laste tegemistest seoses kooli, huvihariduse ja spordiga.

• Otsime koostöös Samati ja Elroniga võimalusi, et pakkuda uuest õppeaastast kõikidele meie õpilastele valla piires tasuta transporti – jääks ära tüütu piletite kleepimine ning ka trennides või huviringides käimine muutuks kordades mugavamaks.

• Üheks meie suuremaks väljakutseks on lähiaastatel Saku Maja ja vallavalitsuse koostöös kogu valla lõunapiirkonnas ühise vee- ja kanalisatsioonivõrgustiku väljaehitamine. Rahataotlusele on positiivne vastus olemas, Saku Maja tegeleb projekteerimistöödega.

• Tahame rajada jäätmepunkti Kiisale ja jäätmejaama Sakku. Mõlema puhul tegeleme ettevalmistustöödega. Kui kõik sujub, tuleb Kiisa automaatne jäätmepunkt raudtee äärde Asula ja Pargi tänava ristumiskohale aasta lõpus. Saku jäätmejaama projekt on valmis, võimaliku Euroopa raha toel on see planeeritud Tiigi tänava garaažide taha valmimisajaga 2019/2020.

• Üldiselt on valla teede olukord hea, kuid meil on ka teid, mis kriitikat ei kannata. Raha kogu teehoiukava kiireks realiseerimiseks ei ole, aga arvan, et elanike võimalikult varane teavitamine nende kodutee remondist või tolmuvabaks muutmisest on väga oluline. Konkreetset infot, millal midagi ette võetakse, ei saa kuidagi alahinnata. Olen kohanud pahameelt teede lumest puhastamise või kordategemise pärast kohtades, kus teed ei kuulu vallale. Paraku täidame me oma kohustusi eeskätt meile kuuluvatel objektidel ning võtame esimesena ette teed, kus valda registreeritud elanike arv on proportsionaalselt suurem.

Tahan jõuda nii kaugele, et oluline info jõuab juba eos läbi valla kodulehe, sotsiaalmeediakanalite või ajalehe võimalikult paljude elanikeni, vältimaks teadmatusest tulenevat pahameelt või info moondumist.

Tänan usalduse eest ja usun – meid ootavad ees huvitavad ajad!

MARTI REHEMAA, Saku vallavanem

Kes kuhu millal kolib?

Seoses Saku valla kasvamisega on lähiaastatel ees mitu vangerdust. Ehitustööd ja kolimised algavad Saku Valla Maja ümberehitamisega gümnaasiumiks ning vallavalitsuse , huvikeskuse, noortekeskuse ja üürnike hoonest väljakolimisega juba järgmisel kuul.

2018

Teaduse 13. Käesoleva aasta mai alguses kolib vallavalitus ajutiselt aadressile Teaduse 13. Seda selleks, et vabastada ehitajatele Saku Valla Maja. Teeme Teaduse 13 hoones hädapärase sanitaarremondi ja saame elanike teenindamisega seal hakkama. Vaid volikogu istungite jaoks selles majas ruume ei ole, need leiame valla teistest asutustest.

Saku Valla Maja, Teaduse 1 – ehitamise riigihange avalikustati 08.03. Kui kõik läheb plaanipäraselt, algab ehitus mais ning lõpeb 2019. aasta juulis.

Huvikeskus, noortekeskus, raamatukogu, aga samuti juuksurid, kosmeetikud jt teenuseid pakkuvad ettevõtted Teaduse 1 majas. Seoses kapitaalremondiga kolivad kõik asutused Saku Valla Majast välja hiljemalt 15. maiks 2018, jääb vaid raamatukogu, sest raamatukogu ruumides pole vaja kapitaalremonti teha. Kuidas ja millisest uksest remondi ajal raamatukokku pääseb, selgub koostöös ehitajaga. Noortekeskus leiab endale ajutise kodu päevakeskuse ruumides ja huvikeskuse ringid jagatakse võimalikult mugavalt valla teiste asutuste vahel ära. Täpsem info ringide toimumise aja ja asukoha kohta tuleb huvikeskuselt kevadel, enne hooaja lõppu. Teenuseid pakkuvad ettevõtted on enamuses leidnud endale ajutised pinnad, vajadusel rendib Saku Maja neile sobiva suurusega moodulhooned. Tulevikus pakub Saku Maja neile rendipindu oma tänases kontoris.

Saku Valla Maja rentnikud

2019

01.09.2019 alustavad gümnaasiumiklassid renoveeritud ja väärikas hoones.

Millisesse hoonesse liigub ajutiselt pinnalt **vallavalitsus?** Laual on erinevad mõtted, kuid ühe võimaliku lahendusena ehitatakse uuesti üles kunagi Valve Pormeistri poolt projekteeritud väärikas hoone Saku aleviku keskel – näitusepaviljon, mis on juba üle 10 aasta põlenuna ja lagunenuna pigem valla häbiplekiks olnud. Hea asukohaga väärikas hoone saaks elanikke teenindades uue otstarbe ja uue hingamise.

Kuhu kolivad tulevikus **noortekeskus ja huvikeskus?** Pärast Teaduse 1 kapitaalremonti kolib huvikeskus 2019. aasta sügiseks sellesse majja tagasi. Noortekeskuse uueks päriskoduks saabroosasõimerühmade maja, kunagine teeninduspaviljon.

2020

Millal valmib Sakus **uus tervisekeskus**? Esimene hange projekti juhtimiseks on tehtud, selle võitis Cumulus Consulting OÜ. Järgneb arhitektuurikonkurss ja suuremas osas Euroopast tuleva raha toel peab uus hoone Uusmäe tänaval valmima 2019. aasta suvel.

Sotsiaalkorterid

Aastal 2019, pärast vallavalitsuse väljakolimist, hakatakse ehitama Teaduse 13 maja ümber sotsiaalseteks elamispindadeks, loodetavasti võimaldab see jõe ääres asuvad amortiseerunud ühiselamuhooned tühjaks kolida.

Mis saab **tervisekeskuse ja päevakeskuse praegusest hoonest aadressil Pargi tn 27**?
Lõplikke otsuseid veel ei ole, kuid tänaste plaanide kohaselt laieneb päevakeskus tulevikus kogu hoone esimesele korrusele ja teisele korrusele kolivad neli Terakese sõimerühma nn Roosast Majast ja Saku Maja kontorist.

2021

Saku **uus spordikeskus** – mis saab sellest? Projekt on valmis, et ehitada kaasaegne ja mitmekülgseid sportimisvõimalusi pakkuv uus spordikeskus juurdeehitusena praeguse gümnaasiumi linnapoolsesse serva. Kõike paraku me korraga teha ei suuda, seepärast valmib spordikeskus tänaste plaanide kohaselt aastal 2021.

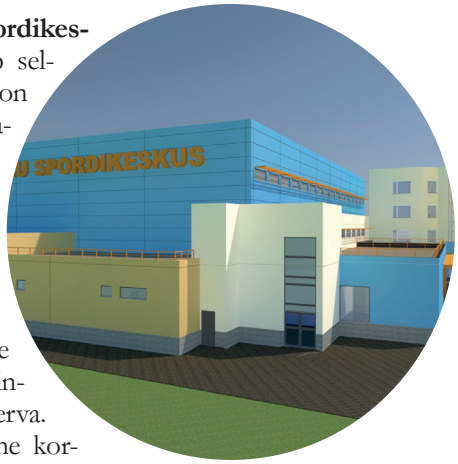

Saku Maja ehitab hakkepuidu katla kõrvale endale uue kontorihoone ja kolib sinna.

2022

Prognoosid näitavad jätkuvat laste arvu kasvu vallas. Soovimata Saku Gümnaasiumi liiga suureks kasvatada, on meil tulevikus üks gümnaasium aadressil Teaduse 1 ja neli põhikooli: Kurtnas, Kajamaal ja kaks Sakus – tänane ning uus kool Traani tee ristis hokiväljaku kõrval. Uue põhikooli ehitus võiks alata aastal 2022.

Uus põhikool

Juuksuritele, kosmeetikutele jt praegu Teaduse 1 majas teenuseid pakkuvatele ettevõtetele pakub Saku Maja tulevikus rendipindu oma tänases kontoris.

Vallavolikogu istungid

Volikogu 15. märtsi istungil

* Võeti vastu Saku valla 2018. aasta eelarve.
* Kinnitati mittetulundusliku tegevuse toetusfondi jaotus.
* Vallavalitsusel lubati läbi viia hange maksumusega kuni 550 000 eurot valla tiheasumites (Saku ja Kiisa alevikus, Roobuka, Kurtna, Tõdva, Lokuti, Kajamaa, Saustinõmme ja Tänassilma külas) asuvate haljasalade hoolduse tellimiseks kuni neljaks aastaks. Kokku on hooldatavaid alasid u 875 000 m² ja need jagunevad niitmise poolest nelja hooldusklassi, millest esimese puhul on lubatud maksimaalne muru kõrgus 7 ja teise puhul 12 cm, kolmanda hooldusklassi haljasalasid niidetakse viis ja neljanda hooldusklassi alasid kaks korda aastas. Hooldustööd sisaldavad haljasalade kevad- ning sügispuhastust, sh lehtede koristust, heina, kännuvõsude ja võsa niitmist, okste, kivide ja viljade koristamist ning u 1,5 km pikkuses hekkide pügamist. Võrreldes eelmise perioodiga on hooldatavate alade hulk umbes viiendiku võrra kasvanud, seda peamiselt uute kergliiklusteede äärsete alade lisandumise tõttu.
* Kehtestati asendus- ja järelhooldusteenuse osutamise kord.
* Muudeti muusikakooli põhimäärust.
* Otsustati jätkata teise kohaliku omavalitsuse üldhariduskoolides õppivate Saku valla õpilaste tegevuskulude katmist. Eelmise aasta 10. novembri seisuga õppis väljaspool valda asuvates munitsipaalkoolides 213, sh Tallinna koolides 171 ja mujal 42 Saku valla last. Otsus tuleneb sellest, et tänase seisuga ei suuda vald kõikidele neile lastele oma vallas koolikohti tagada.
* Otsustati koormata vallale kuuluv kinnistu (Raudtee tänav 2) tasuta kasutusvaldusega MTÜ Sakukad kasuks 20 aastaks. MTÜ-l Sakukad on kavas rajada osale alast 1200 m² suurune koerte harjutus- ja mänguväljak. Loe lk 10.
* Muudeti Saku Vallavolikogu 22.01.2015 otsust nr 3 „Saku Vallavalitsuse struktuuri, teenistuskohtade koosseisu ning teenistuja haridusele, töökogemusele, teadmistele ja oskustele esitatavate nõuete kinnitamine“ .
* Otsustati sihtfinantseerida AS-i Saku Maja summaga 3 100 000 eurot Saku Valla Maja (Teaduse tn 1) rekonstrueerimiseks Saku Gümnaasiumi gümnaasiumiosa hooneks 10-12. klassidele. Miljon eurot sihtfinantseeringust eraldati AS-ile Saku Maja 2018. aastal ja 2,1 miljonit eurot otsustati eraldada 2019. aastal.

VICTORIA PARMAS

Vallavalitsuse istungid

20. veebruari istungil

Anti projekteerimistingimused üksikelamu ehitusprojekti koostamiseks Männikul Tiiru tee 2 kinnistul ja detailplaneeringu tingimuste täpsustamiseks Roboti kinnistul.

Rahulas asuva katastriüksuse Aaso jagamise tulemusel moodustatavatele katastriüksustele määrati koha-aadressid ja sihtotstarbed.

27. veebruari istungil

MTÜle Inkotuba anti 2018. aasta jooksul kord kuus reedeti kella 9–11 tasuta kasutada päevakeskuse suur tuba puuetega inimestele ja eakatele abivahendite soodushinnaga müümiseks, MTÜle Saku Diabeetikute Selts 2018. aasta jooksul kord kuus 3 tunniks päevakeskuse saal nõustamiseks, teabe jagamiseks ja suhtlemiseks. Teet Lilleorule anti tasuta kasutada spordikeskuse võimla 11.03 kella 10–16 LC Saku spordipäeva läbiviimiseks.

OÜle Kinnisvaraekspert anti õigus paigaldada 28.02–31.08 Jälgimäel Tuuleveski kinnistule 3 m² suurune reklaamkandja.

Kooskõlastati kavandatavate soojussüsteemi puuraukude asukoht Tänassilmas Metsavaimu tee 7 kinnistul tingimusel, et puuraugud jäävad ordoviitsiumi-kambriumi põhjaveekihist ülespoole.

Tänassilma katastriüksuste Metsavaimu tee 1 ja Johannese tee 2 maa kasutamise sihtotstarbeks määrati elamumaa 100%.

Jälgimäel asuva Lillemetsa katastriüksuse uueks aadressiks määrati Murimäe tee 5.

Männiku katastriüksuste Pääsu põik 1, 2, 3, 4, 5, 6, 6a, 7, Pääsu tee 1, 3, 5 ja Pääsu põik/Pääsu tee liitmise tulemusel moodustatava katastriüksuse aadressiks määrati Tooma tee 42 ja sihtotstarbeks elamumaa.

Otsustati jätkata Tänassilma Metsnugise tee 4 kinnistu detailplaneeringu menetlust ja väljastati lähteseisukohad detailplaneeringu koostamiseks.

Kinnitati vallaraamatukogu koosseis.

Kinnitati valla huvihariduse ja huvitegevuse kava.

6. märtsi istungil

Valla 2018. a eelarve reservfondist eraldati 2 155 eurot spordikeskuse koolistaadionil läbi põlenud nelja valgusti vahetuseks.

MTÜ-le Saku Diabeetikute Selts anti aastapäeva konverentsi läbiviimiseks 23.03 kella 10–17 tasuta kasutada Kiisa Rahvamaja saal, garderoob, *catering'* i ruum.

Anti projekteerimistingimused aiamaja laiendamise ehitusprojekti koostamiseks Roobukal Põhjala põik 1 ja Sakus Tariku tn 17, üksikelamu ja abihoonete ehitusprojekti koostamiseks Sookaera-Metsanurga külas Järvekülje kinnistul ning spordi- ja puhkerajatise ehitusprojekti koostamiseks Saku staadioni kinnistul.

Kooskõlastati kavandatavate soojussüsteemi puuraukude asukoht Saku alevikus Õuna tn 7 ja Tariku tn 10 kinnistutel tingimusel, et puuraugud jäävad Ordoviitsiumi-Kambriumi põhjaveekihist ülespoole.

13. märtsi istungil

Kehtestati Saku Vallavalitsuse hallatavate asutuste töötajate töö tasustamise alused.

23.–27.04 Sakus ja 6.–10.08 Kiisal toimuva valla noortekeskuse päevalaagri hinnaks kehtestati ühele osalejale 60 eurot.

Anti projekteerimistingimused üksikelamu ehitusprojekti koostamiseks Metsanurmes Kuuseheki tee 23 kinnistul ja Sakus Kivinurga tn 6 kinnistul.

Tänassilmas asuva katastriüksuse Labori maa kasutamise sihtotstarbeks määrati elamumaa ning aadressiks Tänassilma tee 24.

MTÜ-le Saku Taipoksi Klubi anti 28. aprillil 2018 kella 10–18 üürituse Eesti Muay Thai Liiga läbiviimiseks tasuta kasutada Saku Valla Spordikeskuse võimla ja võimlemissaal.

Projekteerimistingimused

Saku Vallavalitsusele on esitatud projekteerimistingimuste taotlus – detailplaneeringu olemasolul ehitise kasutamise otstarbe, hoonestusala ja ehituslike tingimuste täpsustamiseks Saku vallas **Männiku külas Nõmmiku tee 9** (katastritunnus 71801:001:0508) kinnistul.

Tegemist on Saku Vallavalitsuse 02.09.2003 korraldusega nr 936 kehtestatud Männiku tuletõrjedepoo ja Liivaku 8 kinnistute detailplaneeringu alal asuva krundiga pos 16. Ehitusseadustiku § 31 lõikest 1 tulenevalt korraldame projekteerimistingimuste andmise avatud menetlusena.

Alates **02.04.2018 kuni 16.04.2018** korraldame tööaegadel Saku Valla Maja (Teaduse tn 1, Saku alevik) teise korruse stendil ning valla kodulehel avaliku väljapaneku projekteerimistingimuste eelnõule. Projekteerimistingimustega täpsustatakse ehitise kasutamise otstarvet, nihutatakse hoonestusala 10 % ulatuses ja täpsustatakse arhitektuurilisi, ehituslikke või kujunduslikke tingimusi.

Avaliku väljapaneku jooksul on huvitatud isikul ja isikul, kelle õigusi võib projekteerimistingimuste andmine puudutada, võimalus esitada eelnõu kohta kirjalikke ettepanekuid ja põhjendatud vastuväiteid.

Vt. http://www.sakuvald.ee/projekteerimistingimuste-avalikustamine

Harju maakonnaplaneeringu „Rail Baltic raudtee trassi koridori asukoha määramine“ kehtestamine

Riigihalduse minister kehtestas 13.02.2018 käskkirjaga nr 1.1-4/41 Harju maakonnaplaneeringu „Rail Baltic raudtee trassi koridori asukoha määramine“.

Planeeringu eesmärk on luua alus uue rahvusvahelise ühenduse projekteerimiseks Balti riikide ja Euroopa raudteevõrgu vahel, mille rööpmelaius (1435 mm) vastab Euroopa standardile. Rail Baltic raudtee rajamisega kaasneb inimeste ja kaupade parem liikumisvõimalus ning transpordist tingitud õhusaaste vähenemine. Planeeringuga on leitud sobivaim asukoht elektrifitseeritud Rail Baltic raudtee trassi koridorile Harju maakonnas, alates Muuga sadama piirkonnast kuni Rapla maakonna piirini. Minister kehtestas lisaks 13.02.2018 Pärnu maakonna osas ja 14.02.2018 Rapla maakonna osas maakonnaplaneeringu raudtee trassi koridori asukoha määramiseks. Lätis ja Leedus on Rail Balticu raudtee trassi koridori asukoht samuti välja valitud. Rail Balticu rajamine on seotud suure avaliku huviga.

Raudtee trassi koridori asukoha määramisel kaaluti mitut võimalikku asukohta, mille tulemusena valiti trassikoridori asukoht nii, et raudtee rajamine oleks tehniliselt teostatav ja majanduslikult tasuv ning raudteest tulenevad mõjud ja häiringud oleksid minimaalsed nii inim- kui ka looduskeskkonnale.

Planeeritud trassikoridori pikkus Harju maakonnas on 48 km ja see kulgeb läbi kuue kohaliku omavalitsuse territooriumi: Maardu linna, Jõelähtme valla, Tallinna linna, Rae valla, Kiili valla ja Saku valla. Trassikoridori laius hajaasustuses on 350 m, mis hõlmab raudtee rajamiseks vajaminevat maad ja raudtee kaitsevööndit (kokku 66 m) ning nn trassi nihutamisruumi, mis võib osutuda vajalikuks sellisel juhul, kui raudtee asukohta tuleb projekteerimise käigus täpsustada. Raudtee rajamine on võimalik üksnes planeeritud trassikoridori sees. Tiheasustuses ning kitsastes oludes on trassikoridori laiuseks 150 m.

Raudtee on kavandatud reisirongidele kiirusega kuni 240 km/h. Kaubarongide kiirus on kuni 120 km/h. Rahvusvahelise reisirongi peatus on planeeritud Tallinnasse. Planeeringuga on ette nähtud võimalus korraldada tulevikus Rail Balticu raudteel kohalikku rongiliiklust Tallinn-Rapla-Pärnu-Riia suunal. Selleks on Rail Balticu trassile kavandatud perspektiivsed asukohad kohalike rongipeatuste rajamiseks.

Kuni planeeringu elluviimiseni saab trassikoridori alale jäävaid maaüksusi edasi kasutada nende senise sihtotstarbe järgi, senist maakasutust planeering koheselt ei kitsenda. Planeeringuga määratud trassikoridoris sätestatud maakasutustingimused kehtivad kuni Rail Baltic raudtee valmimiseni. Pärast raudtee kasutusloa väljastamist tulenevad kitsendused raudteest ja selle kaitsevööndist.

Rail Maakonnaplaneering koosneb seletuskirjast ja joonistest. Seletuskirjas on kirjeldatud planeeringulahendus omavalitsuste kaupa. Trassikoridori kasutamise põhimõtted ja tingimused on toodud kogu planeeringuala kohta. Planeeringu koosseisus on kolme maakonda hõlmav joonis

RAHANDUSMINISTEERIUM

(mõõtkava 1:220 000) ja Harju maakonna põhijoonis (mõõtkava 1:80 000). Samuti on eraldi joonised (mõõtkavas 1:20 000) koostatud kohalike omavalitsusüksuste territooriumitele jäävate trassilõikude osas.

Planeeringute koostamisel on arvesse võetud ning tasakaalustatud riigi ja kohaliku omavalitsuse ruumilise arengu vajadused. Planeeringu koostamise käigus viidi läbi keskkonnamõju strateegiline hindamine (KSH), mille eesmärk on arvestada keskkonnakaalutlusi planeeringu koostamisel ning kehtestamisel, tagada kõrgetasemeline keskkonnakaitse. KSH aruandes on selgitatud, kirjeldatud ja hinnatud planeeringu elluviimisega kaasnevaid olulisi mõjusid loodus- ja sotsiaalmajanduslikule keskkonnale, võimalikke alternatiivseid lahendusi ning kavandatud negatiivsete mõjude leevendamise meetmed säästvaks ja tasakaalustatud arenguks. Meetmete tõhususe kontrollimiseks projekti edasistes etappides on KSH aruandes esitatud seirekava. Maakonnaplaneeringuga kavandatava tegevusega kaasneb piiriülene keskkonnamõju.

Kehtestatud maakonnaplaneeringu materjalid on kättesaadavad veebilehel: http://www.maavalitsus.ee/maakonna-planeeringud Harju maakonna alajaotuses.

Planeeringuteated

Avalikud väljapanekud

Alates 26.03.2018 kuni 09.04.2018 on tööaegadel Saku Valla Maja (Teaduse 1, Saku) teise korruse stendil avalikul väljapanekul **Saku valla Tõdva küla Tootmise, Matsu, Katkuoja, Katkuoja, Rukkimäe, Palgi, Kontori ja lähiala detailplaneering** (edaspidi DP). DP järgi jaotatakse planeeritav ala 10 krundiks. Kruntide suurim lubatud täisehitusprotsent on 50. Tootmis- ja ärihooned on maksimaalselt 3-korruselised, hoonete maksimaalne katuseharja kõrgus on 12 m (osaliselt lubatud 16 m kõrguseid vertikaalseid hooneosi, torne ja detaile).

DP võeti vastu Saku Vallavalitsuse 27.02.2018. a korraldusega nr 94. DP koostamise eesmärk on Tõdva küla Tootmise, Matsu, Katkuoja, Katkuoja, Rukkimäe, Palgi, Kontori maaüksuste ja lähiala kruntideks jaotamine, hoonestusalade ning ehitusõiguste määramine lisaks olemasolevatele ehitistele tootmis-, lao- ja ärihoonete ehitamiseks.

Planeeritav ala asub tiheasustusega alal, mille maakasutuse juhtotstarve on tootmismaa ning kaubandus-, teenindus- ja büroohoonete maa. DP algatamine sisaldas Saku valla üldplaneeringu (edaspidi ÜP) muutmise ettepanekut, kuna sooviti vähendada Kivisilla peakraavi kalda ehituskeeluvööndit. DP koostamise käigus on planeeringulahendus muutunud, mistõttu Kivisilla peakraavi kalda ehituskeeluvööndit ei vähendata, seega on DP lahendus kooskõlas üldplaneeringuga. Planeeritava ala suurus on ca 12,9 ha.

Avaliku väljapaneku jooksul on õigus esitada DP kohta kirjalikke ettepanekuid või põhjendatud vastuväiteid. Vt http://www.sakuvald.ee/detplaneeringute_avalikust.

Kiisa turu uued tuuled

Aastaid on Kiisa aleviku turg olnud väga populaarne koht nii kohalike inimeste kui ka kaugemalt saabunute seas. Kahjuks ei ole alal toimunud mingeid muutusi, et turg ka visuaalselt turu moodi välja näeks. MTÜ Kodukoht Kiisa juhatus tegi 2017. aasta kevadel üldkoosolekul liikmetele ettepaneku võtta Kiisa turu haldamine oma kogukonna kätesse st MTÜ hallata ja arendada.

Turust ei kavandata saada suurt kasumit, vaid väikest tulu, mis annab võimaluse panustada Kiisa aleviku arendamist-parandamist vajavatesse valdkondadesse. Otsus võeti vastu ühehäälselt ning algas visiooni loomine ja läbirääkimised vallavalitsusega. Vallalavalitsus toetas meie ideed, mille puhul tuleb raha kogukonda tagasi ning kogukond ise arendab oma kodukohta. Kes ikka paremini näevad kohalikke vajadusi ja oskavad probleemidele kiireid lahendusi leida kui mitte kohalikud elanikud.

Meie järgmiste aastate plaanid on suured. Et Kiisa turg saaks nägusaks visiitkaardiks meie asumile, soovime ehitada korraliku katusega kaetud müügiala, pinnatud tee ja parkimisala, rajada valgustuse. Plaanime korraldada ka teemapäevi, näiteks jõuluturgu, Kiisa OTTi.

Ootame kauplejaid müüma iga päev eelkõige aiasaaduseid, taimi ja käsitööd, kuid kohtade olemasolul ka muid tooteid.

IRJA TIRI, MTÜ Kodukoht Kiisa

Alates 26. veebruarist haldab Kiisa turgu MTÜ Kodukoht Kiisa ning turul kauplemise hinnad on järgmised:

- 1 päev 7 eurot
- 1 nädal 15 eurot
- nädalavahetus – R, L, P 15 eurot
- 1 kuu 45 eurot

Huvi korral võta ühendus MTÜ Kodukoht Kiisaga aadressil kiisaalevik@gmail.com või helista Irja Tirile tel 5866 5157 või Annely-Thea Häggblomile tel 510 3351.

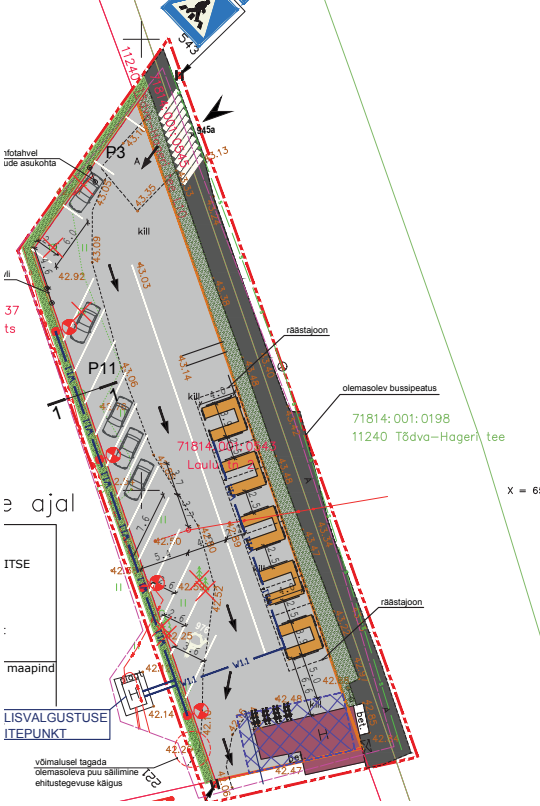

Asendiplaani eskiis

Vaade kirdest (Viljandi maanteelt)

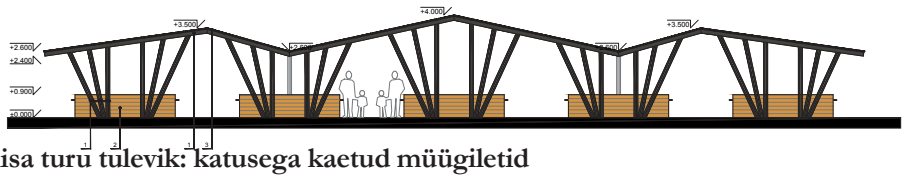

Kiisa turu tulevik: katusega kaetud müügiletid

Saku koerad saavad oma mänguväljaku

Kui aastaid tagasi rajas Saku Lõviklubi tervisekeskuse kõrvale laste mänguväljaku, siis nüüd on initsiatiivi näidanud MTÜ Sakukad, kel on kavas rajada Saku vana jaamahoone lähedusse mänguväljak koertele.

Saku vald andis MTÜle Sakukad 20 aastaks kasutada osa Raudtee 2 kinnistust, kuhu MTÜ-l on plaanis rajada 1200 m^2 suurune koerte harjutus- ja mänguväljak. Nõnda tekiks Saku alevikus koertele oma koht, kus nad saaksid vabalt joosta ja mängida, koeraomanikel oleks võimalik omavahel sotsialiseeruda ja koeri treenida.

„Projekt on praegu n-ö paberimajanduse staadiumis – oleme esitanud taotluse projekteerimistingimuste väljastamiseks, vallavalitsus tellib geodeetilise alusplaani, seejärel peame leidma kellegi, kes koostaks ehitusprojekti, ja taotlema ehitusluba," selgitas mänguväljaku eestvedaja Teele Kängänen ja lisas, et MTÜ loodab paberimajanduse kevadega korda saada, enne ehitustöödega alustada ei saa. Suvel korraldatakse tulevasel jalutusväljakul talgud, et plats võsast, juurtest ja kändudest puhastada, kuid suuremate tööde tarvis kavandatakse taotleda raha projektidega.

„Sügisel on kavas kirjutada MTT fondi projekt pinnasetööde rahastamiseks, aia ja atraktsioonide rajamiseks oleks veel teist projektitoetust vaja," ütleb Teele ja kutsub üles kõiki, kes on valmis inimkäpad külge panema ja projekti oma jõu, nõu või rahalise toetusega edendama: „Kes tahavad meid sellel teel aidata, saavad teha annetusi MTÜ Sakukad kontole EE972200221067187392, märksõnaks Saku koerad. Samas võivad minuga ühendust võtta ka inimesed, kes saavad kuidagi tehnilises mõttes abiks olla, näiteks projekteerida."

Teele hinnangul võiksid koerad oma esimesed jooksutiirud teha umbes aasta pärast ehk järgmisel suvel.

Rohkem infot FB-st: Saku Käpad

VICTORIA PARMAS

Koerte mänguväljak on piiritletud punasega. Joonis: Maie Lipso

1,3 miljonit eurot turvalisuse ja müra vähendamise nimel

Kaitseliit ja Kaitseministeerium investeerivad järgmise poole aasta jooksul Saku vallas Männikul asuvasse Kaitseliidu lasketiiru 1,3 miljonit eurot, et muuta tiir turvalisemaks ja kaasaegsemaks. Märtsi alguses alanud mahuka ehitusprojekti raames saab Männiku lasketiir juurde neli kuulipüüdjat ja kõige pikema, 300 meetri tiiru lõppu ehitatakse hiiglaslik kinniste külgedega katus müra vähendamiseks.

„Kuulipüüdjate eesmärk on, et ka rikošeti saanud kuul ei läheks kolama ja et ka kõik valesti lastud kuulid saaks kinni püütud," ütleb Kaitseliidu Tallinna Maleva Männiku lasketiiru juhataja Aavo Pekri, kelle sõnul on nende tiirudes ka praegu kuulipüüdjad olemas, kuid tehnika ja ehitus arenevad ning töötatakse välja järjest paremaid lahendusi. Seetõttu võetakse ka kõik vanad kuulipüüdjad lahti, ehitatakse kõrgemaks ning kaasaegsetele nõuetele vastavaks.

Samuti muudetakse maapinna profiili, et kuulid ei saaks enne ala lõppu maapinda puutudagi. Lisaks ehitatakse taktikaalale hästi kõrge kuulipüüdjaga betoonmaja, et ka liikuvate märkide (sigade) laskjate kuulid kuskile välja ei lendaks.

Pekri hoiatab, et ehituse ajal võib küla vahel olla müratase suurem, sest katusealuse rajamiseks vajalikud vaiad pannakse maasse väljaspool tiiru. „See-eest peaks aga pärast ehituse lõppu laskmismüra väljapoole tiiru senisest vähem kuulda olema, sest laskjad lasevad nagu laulukaare all, kus katus peegeldab paugud tiiru tagasi," selgitab Pekri, kelle sõnul on nii suure katuse ehitamine ehitajale paras pähkel – 90 meetrit lai, 30 meetrit sügav, tuulekoormus on väga suur. Katuse all on põrkeplaadid, mis suunavad kõrgele lennanud kuuli alla pinnasesse.

Pinnas hakkab seal aga koosnema liivast (pidurdab kuuli energiat), saepurust (muudab pinnase kohevaks) ja soolast (ei lase pinnasel külmuda). Uue katuse- ja pinnaselahenduse töötasid spetsiaalselt Männiku tiiru tarvis välja Tallinna Tehnikaülikooli küberneetikud ning enne ehitust tehti müra- ja keskkonnauuringud. Tööd tiirus on kavas lõpetada septembri alguses.

Seekordne ehitus puudutab vaid välitiirusid, sest sportlaskmise tiir tegi põhjaliku uuenduskuuri läbi enne Männikul toimunud Euroopa meistrivõistlusi. Küll aga on Riigikogu eraldanud raha 50 meetri sportlaskmise tiiru elektroonilise sihtmärgisüsteemi jaoks, mis teeb võistluse vaatemänguliseks, lubades tabatud punkte kohe ekraanil näha ja kokku arvestada. Praegu tuleb süsteemi iga kord rentida laskurliidult, kuid Euroopa meistrivõistlusteks renditi seda näiteks Šveitsist.

Veebruari koolivaheajal toimus Kaitseliidu Tallinna Maleva Männiku lasketiirus lastelaager, kus osalejaid nii Harjumaalt kui kaugemaltki. Peatselt toimub aga tiirus lausa rahvusvaheline laste laskelaager. Foto: Karin Muru

Järgmised suurejoonelised võistlused toimuvad lasketiirus 9. ja 10. novembril, mil peetakse rahvusvaheline sünnipäevaturniir „Kaitseliit 100!". Harjutustegevus Männikul käib aga iga päev. Põhiliselt arendavad oma oskusi seal kaitseliitlased, politseinikud ja sõjaväelased, kuid tiirus korraldatakse võistlusi ja laagreid ka näiteks vallajuhtidele, puuetega inimestele, lastele. Aastas kasutab tiiru 23 000–26 000 laskurit.

Veebruari alguses toimusid Männikul esimest korda Eesti meistrivõistlused õhkrelvadest laskmises. Võistlusest tehtud otseülekanne räägib juba iseenda eest, et laskmine on tänapäeval vaatemänguline spordiala. Lasketiiru juhataja võrdleb laskmist korvpalli vabavisetega.

„Ei ole enam nii, et pead mitu tundi maas lamavate võistlejate tagumist poolt vaatama. Elektrooniline süsteem võimaldab näha kohe tulemust, ekraanil vahelduvad ülisuured plaanid üldplaanidega, konferansjee lisab kommentaaridega põnevust, igas voorus langeb viletsaim välja," kirjeldab ta ja kutsub ka vallaelanikke võistlustele kaasa elama.

VICTORIA PARMAS

Uued kuulipüüdjad püüavad kinni igasugused kuulid, kinnnitab Kaitseliidu Tallinna Maleva Männiku lasketiiru juhataja Aavo Pekri. Foto: SS

Kõik algab sirutusest, kõik algab painutusest

Saku Lõviklubil on edastada hea uudis valla spordimeelsetele, kes eelistavad tervist ammutada välitingimustes treenides. Koostöös Saku Vallavalitsuse ja tublide toetajatega erasektorist ehitab lõviklubi suve alguseks valmis Eesti esimese välijõujaama, kus saab treenida jõusaali tüüpi trenažööridel. Siiani on välitingimustes olnud kasutusel peamiselt rööbaspuud, redelid, turnikud, ronimisköied, millel inimene saab tugevamaks, kasutades harjutuste sooritamisel vastukaaluks oma keha raskust. Jõusaali tüüpi trenažöörid on seadmed, kus kasutaja saab valida endale sobiva raskuse, haardeviisi ja kasutuskõrguse ning läbib treeningu jooksul harjutuste kava. Treeningraskuse saab valida ise, liigutades jõuõlale paigaldatud raskuseid 5 kg kaupa soovitud suunas. Valimissüsteem on unikaalne: vajutades stopperkäepidet, liigub raskus kas kasutaja suunas või kasutajast kaugemale.

Seadmete tootja David Health Solutions Ltd on Soomes trenažööre disaininud ja ehitanud juba paarkümmend aastat. Seetõttu on läbi kasutajate kogemuse jõutud optimaalse hooldusvaba nõellaagersüsteemini, mis sobib põhjamaa kliimasse. Trenažööride disainimisel on olnud prioriteediks eelkõige kasutaja turvalisus. Pingi tugiraamil on kasutus- ja ohutusjuhised eesti, vene ja inglise keeles, lisaks QR-kasutajatugi, avamaks aktuaalseid treeningfilme. David City Line`i jõulinnaku sisustus valiti 2015. aastal Soome parimaks sporditooteks. Veendusime selles ka ise, külastades eelmise aasta lõpus tootjatehase näidistesaali ja töötavaid jõulinnakuid Espoos. Ilm oli talvine, külma 5 kraadi ja sadas lund. Sellest hoolimata olid tervisesportlased rauda tõstmas ja saime ka ise seadmeid proovida. Kõik toimis üle ootuste hästi! Valisime välja seitse pinki erinevate lihasgruppide treenimiseks, ühe rippumis- ja ühe seljavenitusseadme. Tootja sõnul on meie valik optimaalne, jõulinnak saab varustatud parimal võimalikul moel.

Välijõujaam tuleb Saku murustaadioni ja *disa*golfi raja alguse vahetusse lähedusse. Sellest piirkonnast ongi saamas valla enimkasutatav rekreatsiooniala, mis jätkub loogiliselt Rabametsa terviseradadel ja murustaadioni ümbruses.

Projekti eelarve on 20 000 eurot pluss käibemaks. Saku Lõviklubi on selle projekti rahastamiseks kogunud vahendeid kolm hooaega. Lisaks omavahenditele taotleme rahastust Saku Vallavalitsuse MTT ehk mittetulundusliku tegevuse toetusfondist.

Pildil ülal kükipink, paremal rinnalt surumise pink. Fotod: tootja City Line

Kutsume valla tublisid ettevõtteid ja inimesi jõujaama ehitust rahalise annetusega toetama ning pakume välja erinevaid võimalusi, et olla ettevõtja või kodanikuna soovi korral rajatavas pargis nähtavad:

- pingisponsor, 500 eurot + km – sponsoreeritavale pingile ja jõujaama stendile kinnitatakse ettevõtte nimi ja logo;
- sponsor, 300 eurot + km – jõujaama stendile kinnitatakse ettevõtte nimi ja logo;
- eratoetaja, iga annetus loeb! Jõujaama stendile kinnitatakse toetaja soovi korral tema nimi.

MTÜ Saku Lions Klubi arvelduskonto number on EE052200221031170717, märgusõna „Saku Jõujaam“. Lisainfot saab Taivo Puuorult telefonil 503 9888 või e-kirjaga taivo@ahaa.ee.

Painutame ja sirutame siis jälle koos!

TEET LILLEORG, LC Saku press ja turundus

Vallavanem Marti Rehemaa

Tegemist on Saku Lõviklubi poolse toreda algatusega, mis annab aktiivsetele vallakodanikele juurde veel ühe võimaluse oma sportlikku vormi parandada. Meeldiv on see, et jõujaama piirkonnast on kujunemas väga mitmekülgsete võimalustega rekreatsiooniala: lisaks jalgpallistaadionile, rannajalg- ja -võrkpalli väljakutele, suusa- ja *disa*golfi radadele ning kergliiklusteedele on nüüd lisandumas välijõusaal. Ja see ei ole veel kindlasti kõik. Lähiajal arutame ja kaardistame valla ning spordiringkondade poolt selle piirkonna edasised arengud ja võimalused. Vald omalt poolt panustab välijõusaali valgustusse, prügikastidesse ja haljastusse, aga ka piirkonna teedesse ja parklatesse. Koos otsustame välitualeti vajalikkuse hooajal. Üheks murelapseks olnud komposteerimisväljak sellel hooajal enam lisa ei saa, olemasolev väljak korrastatakse ja kaetakse mullakihiga.

Projekti „Silmad on südame aken“ kokkuvõte

Võib- olla mäletate detsembris Saku lõvisid annetuste vastu heategevuskalendreid jagamas? Osalesime erinevatel suurematel valla jõuluüritustel ja tervitasime teid jõululauluga Saku Selveri parklas lõvitelgis. Kogutud annetustest ja heade toetajate lisavahenditest kogusime projekti tulupoolele summa, mille eest saatsime Saku Gümnaasiumi ja Kurtna Kooli III klassi ning Kajamaa Kooli kõik õpilased silmakontrolli. Klubi hoiak oli, et kui me saame aidata kas või ühte last, siis on projekt õnnestunud. Lisaks koduvalla piltidega nägusad kalendrid meie kodude ja kontorite seinal.

Täna on aeg projekti tulemused kokku võtta ja järeldusi teha. Kuivad, kuid olukorda parimal moel iseloomustavad numbrid leiate tabelist.

Elame üha enam elektroonilise meedia meelevallas, uuringute kohaselt saame 80% informatsiooni läbi silmade. Lisatud statistika põhjal on põhjust laste silmade tervise pärast muret tunda. Suheldes Saku Gümnaasiumi direktor Ulvi Läänemetsaga, jõudsime järeldusele, et eelmisel aastal alustatud projekti peame selle aasta lõpus või uue aasta alguses kordama. Siis kontrollime juba selleks ajaks III klassi jõudnud lapsi. Kes teab, äkki saab projektist Saku valla koolielu lahutamatu osa?

Oleme tänulikud kõigile projekti rahastajatele, see tähendab teile, kes annetasite ja kaasa mõtlesite. Mõnusa hooga vedasid projekti koolides valla hariduse peaspetsialist Heli Veersalu ja koolide personal. Suur tänu teile!

Teeme seda laste silmade tervise nimel jälle!

TEET LILEORG
LC Saku press ja turundus

Statistika	Kurtna Kool	Saku Gümnaasium	Kajamaa Kool
Kontrollitud lapsi	25	127	46
Varem prillid	1	18	8
Esmased avastused	4	16	10
Esmaavastused kontrollituist (%)	16%	13%	22%

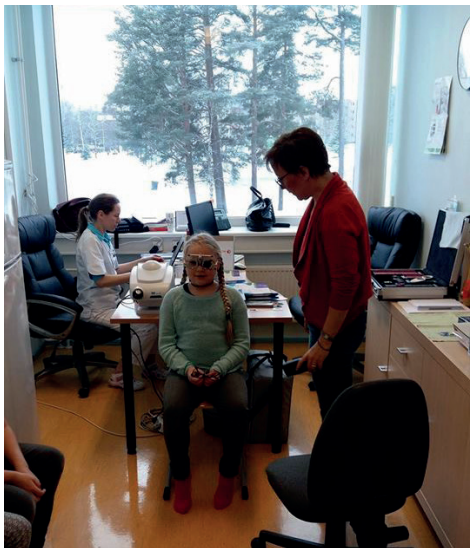

Silmakontrolliks kogusid lõvid raha heategevusliku kalendri müügiga. Foto: erakogu.

VL Kodu jagas noorsportlaste stipendiume

Valimisliit Kodu kuulutas jaanuaris välja noorsportlase stipendiumi konkursi. Tingimuste hulgas oli, et kandidaat peab olema nii silmapaistev sportlane kui ka tubli õppur.

Konkursile laekus 7 sooviavaldust. Stipendiumi saajat valida oli raske, kuna kõik kandidaadid olid väga tublid. Konkursikomisjon koosseisus allakirjutanu, Merike Sisask, Kairi Zaletajev ja Kalle Pungas kaalus kaua ja otsustas lõpuks jagada stipendiumi 3000 eurot kolme noore inimese vahel, igaüks neist hakkab saama 100 eurot kuus kümne järgmise kuu jooksul, st kokku 1000 eurot.

Võitjaks osutusid Saku Sportingu ja Eesti kuni 19aastaste koondise jalgpallur Grete Daut, purjetaja ja jalgpallur Ardi Bogdanov ning maastikurattur Rando-Martin Evendi.

Komisjoni nimel
LEMMI ORO

12. märtsil andsid komisjoni liikmed stipendiumi saamise õigsust tõendavad sertifikaadid Saku Valla Maja volikogu saalis võitjatele. Pildil vasakult Rando-Martin Evendi ema (Rando-Martin viibis Hispaanias spordilaagris), Merike Sisask, Grete Daut, Lemmi Oro, Ardi Bogdanov ja Kalle Pungas. Foto: SS

Heasüdamlik ja abivalmis Eda Esperk

Sotsiaalhoolekandeteenistuse looja ja juht, vallavalitsuse ja volikogu liige, sotsiaalkomisjoni esimees ja liige, Saku kooli kunagine õpilane ja tänane sotsiaalpedagoog, tuttav nägu suusaradadelt …. Paljud vallaelanikud teavad ja tunnevad Eda Esperki, hindavad ja austavad teda.

Väike tüdruk poistekambas

Eda on Saku tüdruk. Põliselanik. Tema isapoolne suguvõsa, Pärnpuud, on pärit Kajamaa külast, vanaisa oli seal valla käskjalg, viis, pastlad jalas, tähtsaid teateid laiali. Kui Eda oli väike, elas ta koos 8 aastat vanema venna, sovhoosi lasteaia raamatupidajast ema ja teemeistrist isaga Sakus aadressil Aasa 1 nn teemeistri majas. Kaks vanemat poolvenda elasid eraldi. Eda arvab, et ta oli poisilik tüdruk – turnis pargis ja käis salaja mõisa lakas. Lapsepõlvest mäletab ta Kibu poodi ja õlletehase kvartalit, aga ennekõike Küütsu mäge, kus ta palju suuski puruks sõitis. Ja muidugi tänast Saku Valla Maja, sest selles hoones näidati kino. Aga Eda mäletab ka seda, et üks naaber oli vana ja haige, sellele papile viis ta vett ja puid tuppa. Keegi ei sundinud, vastupidi, mõni narris väikeseks timurlaseks. Aga Eda ei hoolinud, tema tahtis aidata. Ta ise arvab, et on selle soovi pärinud emapoolselt vanaisalt, kes oli Tallinna Jaani seegi vanadekodu juhataja. Kuulamisoskus on kindlasti emalt õpitud, tema oskas kuulata ja nõu anda.

Kuidas Eda valda tööle sattus

Eda lõpetas Saku kooli ja Tallinnas keskkooli, kuid kohe edasi õppima ei asunud. Ülase tänaval, kus Pärnpuude pere tookord elas, oli naabriks Ago Järva, kes töötas siis miilitsas passilaua ülemana. Ago kutsus Eda tööle, mõnda aega kirjutas noor naine punaseid passe välja. Aasta pärast läks ta Tallinna Pedagoogilisse Instituuti (tänasesse Tallinna Ülikooli) koolieelset pedagoogikat ja psühholoogiat õppima. Tööle hakkas miilitsas alaealiste asjade inspektorina. Tolleaegne inspektor oli tänase lastekaitsetöötaja eelkäija, täitis mitmeid samu kohustusi.

Karutaltsutajad, Eda ja Helgi Lepa Ruhnus suvepäevadel. Foto: erakogu

1992. aastal loodi vallad, Ago Järvast sai Saku esimene vallavanem ja volikogu esimees. Ta kutsus Eda jälle enda juurde tööle: 1993. aasta 1. aprillil võeti Eda sisse- ja väljakirjutusi tegeva ametniku asendajaks, samal sügisel alustas ta sotsiaaltööga. Töö kõrvalt omandas ta teise kõrgehariduse, õppis Tallinna Pedagoogikaülikoolis (ikka tänases Tallinna Ülikoolis) sotsiaaltöötajaks. Nii sattus ta taas oma lapsepõlvekoju – vallavalitsus asus siis aadressil Aasa 1. Kuid aastate jooksul oli maja ümber ehitatud ja puud olid aias suureks kasvanud.

20 aastat sotsiaalteenistuse juhina

Edast sai sotsiaalteenistuse juht, vaatamata sellele, et selles teenistuses ei olnud veel töötajaid – esialgu juhtis ta iseennast. 1993. aastal sai ta tolleaegse vallavanema Arvo Pärniste ettepanekul ka vallavalitsuse liikmeks ning tegi seda tööd järjest 15 aastat.

Eda andmebaasiks oli kaustik, kuhu Alma Kallion oli kena käekirjaga abivajajate nimed kirjutanud. Esimesteks abilisteks olid piirkondlikud aktivistid Maie Krestinov, Ellu Sildver, Tamara Juurup, Lembit Teinbas, Aksi Sinisaar.

Eda alustas valla sotsiaalsüsteemi loomisega tühjalt kohalt. Kõik otsused tegi oma aja tingimustes, parimas usus ja tolleaegse info põhjal. Valla õigusakte aitas luua vallasekretär Tiina Kivastu, teised kolleegid olid samuti toeks – vallavalitsuse töötajad hoidsid väga kokku.

Kui uue riikliku toetusena hakati maksma toimetulekutoetust, sai Eda endale kolleegiks Aliide Kaljula, keda hiljem asendas Helgi Lepa. Neid mõlemat meenutab Eda hea sõnaga.

Sotsiaaltöö oli taasiseseisvunud Eestis uus valdkond, iga vald toimetas parima äranägemise järgi, kuni 1995. aastal sai sotsiaaltöö sotsiaalhoolekande seaduse näol raamid. Samal aastal võeti tööle esimene lastekaitsespetsialist Sirje Kauts. Aktiivsed inimesed koondasid eakaid ja organiseerisid neile üritusi, nii tekkisid piirkondlikud pensionäride ühendused. Möödunud sajandi lõpus hakkasid puuetega laste vanemad oma laste õiguste eest seisma. Nendele lastele hakati pakkuma muusikateraapiat ja päevahoidu, hiljem ka ühisüritusi korraldama. Vanemate toel loodi Saku Valla Invaühing.

Oluline verstapost Saku sotsiaalhoolekande ajaloos oli maagiline kuupäev 01.02.2001, siis avati Saku Päevakeskus. Eda oli selle nimel 4-5 aastat tööd teinud – et eakatel ja erivajadustega inimestel oleks koht, kus koos käia, et oleks maja, kus teenuseid osutada. Edal on meeles ka üks ilus naistepäev Kiisa Rahvamajas – aastal 2005, mil loodi Saku Valla Lasterikaste Perede Ühendus.

Aja jooksul tuli riiklikke õigusakte juurde, nendega lisandus vallale uusi kohustusi. Lisandus ka ettevõtmisi, mis ei olnud otseselt tööga seotud, näiteks tegeles Eda terviseliikumise sarja ja südamepäevade korraldamisega. Eda kiidab endaga koostööd teinud missioonitundega inimesi, väidab, et mõtleb nendele sageli tänutundega.

2013. aasta kevadel olid vallas struktuurimuudatused – sotsiaalhoolekandeteenistus, kus töötasid Eda, Anne Moses ja Airi Maasalu, väga ühtne ja toimiv meeskond, liideti teise teenistusega, juhi koht kaotati. Toimiva struktuuri likvideerimise vajalikkusest Eda aru ei saanud. Talle pakuti võimalust jätkata, kuid ta otsustas elus uue lehekülje keerata. Viimasel tööpäeval sai Edal vallavalitsuses 20 aastat ametis oldud.

Väikeste inimeste probleeme lahendamas

Samal sügisel asus Eda Saku Gümnaasiumis sotsiaalpedagoogina tööle. Ta tegeleb viiendat aastat algkoolimajas kõige väiksemate õpilastega ja on oma ametiga rahul. Koolitöö on väsitav ja intensiivne: tuleb leida parim võimalik lahendus erivajadusega õpilastele, kuulata muresid, suhelda, probleeme lahendada. Kuid samas on selles töös ka palju rõõme. Eda kuulab õpilasi ja nende mured saavad leevendust. Ühelt lapselt küsis Eda, mida ta omas kodus teisiti teeks, kui oleks võlur. Vastus tuli kiirelt: „Teeksin nii, et ema ei karjuks ja ma tohiksin külmkapist ise süüa võtta." Eda arvab, et väikestel inimestel on suureks kasvamine päris raske – neil tuleb õppida oma tunnetest aru saamist ja nendega toime tulemist,

suures kollektiivis kõikidega arvestamist, õigete otsuste tegemist. Nii ta siis arutab lastega, millest tüli alguse sai, mida oleks võinud teisiti teha ja milline oleks siis lahendus olnud. Ja kui lahendus leitud, on laps siiralt tänulik. Just see hoiabki Edat koolis. Eda nõustab lisaks lastele ka nende vanemaid. Õpetajad saavad oma mõtteid ja plaane temaga arutada – ta oskab neid kuulata ja nõu anda. 2016. aastal valiti Eda Saku Gümnaasiumi algklasside maja parimaks kolleegiks. Seda tiitlit hindab ta väga.

Parandamatu optimist

Eda räägib, et tema ümber, just lähiümbruses, on alati olnud väga toredad inimesed, näiteks vallavalitsuses sai ta oma teenistuse naisi täielikult usaldada. Nad on jäänud sõpradeks tänaseni. Tõsi, vallavalitsuses koges ta ka raskemaid aegu. Mõnikord oli väga raske, kuid oma teenistuse inimesed toetasid. Ja lohutas teadmine, et need, kellega ta ühist keelt ei leidnud, ei olnud ükski Sakust pärit. Võõrsilt tulnute tegemisi oli kergem taluda.

Eda on sõbraks jäänud ka kolleegidega miilitsast. Ning koolirahvas on tema arvates samuti hästi tore. Juhus? Võib-olla on asi hoopis temas endas.

Aastate jooksul on Edale jõudu andnud loodus, mets ja meri, eriti Karepa kandis, kus ta on palju suvesid veetnud. Ta on kirglik seenelkäija ja tubli suusataja.

Viimased aastad on toonud suure muudatuse: ta elab nüüd Kiisal ja eelistab suusatamisele jalutusretki. Suviti aga müttab ta oma mõistva ja hooliva elukaaslase Tõnu rajatud imeilusas aias, koos käiakse kalal ja seenel. Eda hoiab naudinguga lapselapsi, nii enda Berti kui Tõnu omi. Suurt rõõmu tunneb ta sellest, et poeg Taavi ja tütar Teele on oma tegemistes tublid ja hinnatud ning saavad hästi hakkama.

Kaks töist mälestust

Vallas elas naine, kel oli imeväike pension. Vesteldes selgus, et ta oli noorena küüditatud. Eda aitas arhiividest dokumente otsida, suutis Siberi aastaid tõendada ja inimese pension tõusis kolmekordseks. See vanaproua saatis kuni surmani oma heategijale jõulukaarte.

Üks mees elas metsas onnis. Tal ei olnud dokumente, tööd ega sissetulekut. Info sellest jõudis valda, kodutu mees sai sotsiaalkorteri, töövõimetuspensioni ja inimväärse elu. Ja kui kõik korras, jäi mees kopsupõletikku ning suri. Aga ta suri oma kodus.

Edaga juhtub

Eda rääkis eelmise sajandi lõpus kohalikele poliitikutele mitu aastat, et tuleks rajada päevakeskus. Oli vastuseisu. „Milleks Sul seda vaja on? Tulevad kohale, ise täitanud ja sitikaid täis, mida sa siis nendega peale hakkad? Kes seal siis veel käima hakkavad?“ küsis kogu Eestis tuntud ametimees.

Üks hoolealune, kes oli pea iganädalane klient, ütles ükskord Edale, et püüdku ikka ise ka kuidagi hakkama saada.

Eda sõitis Islandile sealse sotsiaaltöö korraldusega tutvuma. Eelnevalt kuulis, et sellel maal on vihmane periood, ja ostis kalossid. Kuna need olid valged ja nägid igavad välja, laskis ta ühele maalida Saku valla logo ja teisele kirjutada „Läbi rohelise akna“. Väljasõidu hommikul tuli ühelt ametnikult teade, et ta ei tohi neid jalavarje kanda, sest vallavalitsus pole valla sümboolika kasutamiseks luba andnud. Teel lennujaama tegi Eda siis vastava taotluse. Nüüd on tal kodus mälestuseks Saku Vallavalitsuse korraldus, millel kirjas, et Eda Esperk tohib oma kalossidel valla sümboolikat kasutada. Ja jalavarjud on ka alles.

INNA MIKLI

Vabariigi aastapäeval pälvis Eda valla kuldmärgi. Pildil koos lähedastega: vasakult Tõnu, tütar Teele, Eda ja poeg Taavi koos elukaaslase Kariniga. Foto: SS

Anne Moses, sõber, endine kolleeg

Eda 1. klassis

Meie teed ristusid 1993 aastal, mil meist said head kolleegid ja sõbrad.

Edast rääkides on soov panna kõik sõnad ülivõrdesse – ta on tasakaalukas, aus ja siiras. Oma tööd on ta teinud suure südame ja hoolivusega. Tal jagub alati aega, tähelepanu ja jaksu, et olla olemas, lähedasi ja sõpru aidata. Meenuvad korrad, kui ta helistas ja lihtsalt ütles: „Tule uksele, ma tõin Sulle kukeseeni!“ Või mustsõstraid – selliseid hetki on olnud palju. Oma soojuse ja headusega muudab Eda meid kõiki veidike paremateks.

Arvo Pärniste, endine kolleeg, meeskonnakaaslane paljude aastate jooksul

Iga inimene peaks tegelema selle alaga, mis talle kõige enam sobib ja milleks on talle looduse poolt kõik kaasa antud. Just nii on Eda Esperkiga. Kuidas abistada neid, kes elus hästi toime ei tule, kuidas lahendada olukordi, kui keegi on hoolduseta jäänud, lahendada probleeme, kui abikaasad/elukaaslased ei suuda lahkumineku korral kokku leppida lastele parimas lahenduses – teemade loetelu, mida Eda põhjalikult valdab, võiks jätkata hoopis pikemalt.

Olla hea meeskonnakaaslane selle mõiste parimas tähenduses – seda oskab Eda veel kõige paremini.

Piret Sahva, Saku Gümnaasiumi õppealajuhataja

Eesti keeles on mitmeid ilusaid sõnu, mis iseloomustavad Edat: sõbralikkus, headus, lahkus, abivalmidus, ettevõtlikkus, südamesoojus. Tema tööruumi uks on alati algkoolimaja suurtele ja väikestele avatud. Õpetajatele ulatab Eda abikäe probleemide lahendamisel, lastele aga on ta toetavaks ja abistavaks sõbraks kogu koolipäeva kestel. Eda kabineti seinal on ühe õpilase joonistus, kuhu on kirjutatud: „Eda, Sa oled maailma parim!“ Ja selle lausega on kõik öeldud.

Eesti 100. sünnipäev Saku vallas. Nõnda me siis pidutsesime

1. Lipuheiskamine 24.02
2. Aktus-tantsupidu Kiisa vaba aja keskuses oli 22.02
3. Saku valla kuld-, hõbe- ja vapimärkide laureaadid (vasakult) Priit Grünberg, Eda Esperk, Tiiu Rõuk, Anneli Sulin, Jaak Tiirmaa, Virko Kolks, puuduvad Kaire Põld, Sille Kevvai ja Hanno Tamm
4. Mälestushetk mõisapargis kivi juures 24.02
5. ja 7. Kontsertaktus Tõnis Mäe ja Tuljakuga 23.02 Sakus
6. Vallavanem Marti Rehemaa kontsertaktusel kõnelemas
Fotod: SS

Taasasutati Naiskodukaitse Saku jaoskond

Esimese Eesti Vabariigi ajal oli Sakus oma Naiskodukaitse jaoskond, kus toimetas 160 naist. Nüüd, aastakümneid hiljem, võtsid 13 isamaalist ja tarmukat naist kätte ja taaslõid Sakku oma Naiskodukaitse jaoskonna. Kes on need 13 naist? Need on täiesti tavalised Eesti naised – abikaasad, tütred, õed, emad, kes on võtnud oma kohustuseks anda panus, et Eesti riik püsiks.

„Saku vald on meie kodu ja kui meie oma kodu ja kodumaad ei kaitseks, kes siis veel," ütles Naiskodukaitse Harju ringkonna Saku jaoskonna esinaine Teele Raja. Jaoskonna aseesinaine on Kairi Nõukas, kes juhtis enne Männiku jaoskonda, kus Saku naised juba mõnda aega tegutsenud on ja millest Saku jaoskond välja kasvas.

Naiskodukaitsjad harivad esmalt iseennast, et oskaksid kriisiolukorras aidata teisi – olgu siis anda esmaabi, korraldada tsiviilelu või kaitsta oma lähedasi ja Eestit, püss käes. Käiakse õppustel metsas ja aidatakse korraldada mitmesuguseid Kaitseliidu ja muid üritusi.

Naiskodukaitse Saku jaoskonna taasasutajad. Foto: SS

Eilsel asutamiskoosolekul soovisid jaoskonnale õnne ja kasvamist Kaitseliidu Männiku malevkonna ja Naiskodukaitse Männiku jaoskonna esindajad, Kurtna kooli direktor, vallavalitsuse esindaja, Naiskodukaitse Harju ringkonna instruktor, volikogu liige Ivar Raig ning Naiskodukaitse lähimad naabrid idapoolt. Oma õnnistuse andis Kaitseliidu Harju maleva kaplan Tanel Ots.

Kes soovib ühingust rohkem teada või sellega liituda, saab infot aadressilt www.naiskodukaitse.ee.

VICTORIA PARMAS

„Eesti minut" Juuliku külas

24. veebruaril kell 13.00 kogunes Juuliku külakeskusesse suur hulk Juuliku rahvast, et Eesti Vabariigi 100. juubelil ühiselt osa võtta üleriigilisest „Eesti minuti" pildistamisaktsioonist. Kaasa võeti lipud ja kuum tee külma trotsimiseks, ka mõned lemmikloomad pääsesid pildile.

Juuliku inimesed olid selle ürituse jaoks juba viis aastat tagasi Eesti 95. sünnipäeva pildistamisaktsiooni raames harjutanud. Mis on pildil vahepealse viie aasta jooksul muutunud? Toimunud on nii mõndagi – selja taha on kerkinud Juuliku-Tabasalu ringtee viadukt, teede alla on peidetud ÜVK torustik ning külasisesed tänavad on äsja saanud valgustuse. Sügisel tähistati Juuliku Külaseltsi 10. sünnipäeva, uuendati üheskoos küla keskel asuvat mänguväljakut ning kevadel ootab püstitamist paviljon, mis pakub üritustel varjualust. Juuliku külakeskusesse paviljoni püstitamise projekti rahastab rahandusministeerium kohaliku omaalgatuse programmi vahenditest ning kaasfinantseerib Saku vald mittetulundusliku tegevuse toetusfondist.

KATRE ULMAS, Juuliku Külaselts MTÜ

Tõeline Eesti patrioot - Juuliku külas elav šotlane Peter Cheney. Foto: Helen Polman

Eesti juubeliminut 24. veebruaril kell 13.00. Foto: Toomas Tomberg

Saku Diabeetikute Selts saab 15aastaseks

Saku Diabeetikute Seltsil on 23. märtsil 15. sünnipäev. Seltsi juht Aino Kiiver meenutab, et kui ta aastaid tagasi diabeedidiagnoosi sai, oli tal haigusest arusaamiseks vaja tuge: ta ei teadnud, mis on suhkruhaiguse eripära, mida tohib ja mida mitte, kuidas oleks kõige mõistlikum käituda. Samas ilmnes, et Sakus on diabeetikuid rohkem. Seltsing loodigi 2003. aastal selleks, et ühesuguse murega inimesed saaksid kokku, et oleks võimalik omavahel rääkida ja üksteisele nõu anda. Asutajaliikmeid oli kolm, kuid just Aino oli see, kes koostas uue ühingu dokumendid – asutamislepingu ja põhikirja. Ta tegi seda ühe ööga. Järgmisel hommikul said dokumendid allkirjad. Kohe hakkasid asutajad projekte kirjutama: nad soovisid toetust, et korraldada ühisüritusi ja osta erialakirjandust.

Seltsing hakkas kiiresti kasvama, praegu on liikmeid 92. Tõsi, vahepealsete aastate jooksul on seltsingust selts saanud. Liikmed on aktiivsed ja käivad sageli koos, aastas toimub ligi 40 üritust, alati on kõik huvilised teretulnud. Lisaks traditsioonilistele koolitustele iga kuu viimasel esmaspäeval korraldatakse ka väljasõite ja kohtumisi teiste diabeetikute ja puuetega inimestega. Selts kuulub kahte katusorganisatsiooni: ollakse Eesti Diabeedi Liidu ja Harjumaa Puuetega Inimeste Nõukoja liikmed. Tihedat koostööd tehakse Lõuna-Eesti diabeetikute ühendustega.

Kõik seltsi ettevõtmised puudutavad haigusi. Huvitavamatena nimetab Aino sügisel toimunud uneapnoest rääkivat koolitust ja jalatsiekspertide külaskäiku – suhkruhaigetel on sageli jalgadega probleeme. Aprillis aga sõidavad diabeetikud tervishoiumuuseumi, kus on suhkruhaigete tarbeks spetsiaalne väljapanek.

15 aastat diabeetikuid juhtinud Aino Kiiver. Foto: SS

23. märtsil tähistavad seltsingu liikmed sünnipäeva konverentsiga Kiisa vaba aja keskuses – kuulatakse loengut tervislikust toitumisest ja nauditakse rahvamaja kollektiivide meelelahutuslikke etteasteid.

INNA MIKLI

Päranditegijate konkurss kutsub noori jäädvustama kodukoha kultuuripärandit

23. aprillini on noored oodatud jäädvustama oma kodukoha pärandobjekte, parim meeskond saab Euroopa kultuuripärandiaasta raames toimuva Päranditegijate konkursi võitjana sõita auhinnareisile Strasbourgi.

Oodatud on lood materiaalsest kultuuripärandist ehk kõigest käega katsutavast, mis on möödunud aegadest säilinud, näiteks vanast linnuseasemest, vanavanemate ehitatud majast, kuid ka mõnest päris väikesest asjast: tööriistast, rõivast, ehtest, kunstiteosest, sõidukist. Millal need hooned ehitati ja miks need ära lagunesid? Millisteks tegevusteks on seda eset varasemalt kasutatud? Mida need tänaste noorte jaoks sümboliseerivad ja millist tähendust kannavad? On nad kasutatavad? Päranditegijate konkursil osalemiseks tuleb esitada jagamist võimaldavas vormis lugu – ekskursioon, matk, video, fotod, laul, luuletus, esitlus ... Hinnatakse loo kaasakiskuvust, pärandobjekti mitmekülgselt tutvustamise oskust, jutustatud loo jagatavust ja objektile uudset lähenemist. Hea lähtekoha annab ka osalemine pärandipaikade heakorra eest seisvas Pärandivaderite algatuses, mis võimaldab pärandpaika korrastaval noorel see ühtlasi jäädvustada ka Päranditegija kogumisaktsioonis loona. Pärandivaderite heakorratalgud kuulutatakse välja märtsi keskpaigas.

Lugusid saab esitada Päranditegijate koduleheküljel www.parandiaasta.ee, kasutades selleks etteantud vormi. Teksti maksimaalseks pikkuseks on 5000 tähemärki, helifaili või video pikkus kuni 3 minutit. Osalema on oodatud kõik kuni 19aastased noored. Osaleda võib üksi, meeskonna või klassiga. Tähtaeg on 23. aprill, võitjad kuulutatakse välja 9. mail Euroopa päeval Tallinna Vabaduse väljakul ja Euroopa kultuuripärandiaasta 2018 veebis.

Viis parimat lugu osalevad Euroopa Komisjoni korraldataval üle-euroopalisel pärandimeistrite konkursil Heritage Makers competition. Parima meeskonnatöö esitanud klass (noored vanuses 16-19) sõidab auhinnareisile Strasbourgi Euroopa Parlamenti, et osaleda noorteprogammis Euroscola. Võidureis 20-24 õpilasele ja 2 õpetajale toimub sügisel 2018.

Päranditegijate konkurss kuulub Euroopa kultuuripärandiaasta 2018 sündmuste sekka. Loe rohkem Euroopa kultuuripärandiaasta 2018 kohta aadressilt www.parandiaasta.ee. Lisainfot saab Madle Lippuselt tel 5348 8841 või e-kirjaga madle.lippus@muinsuskaitseamet.ee.

MADLE LIPPUS

Asutati Harjumaa Turismiühing

24. jaanuaril asutati MTÜ Harjumaa Turismiühing, mis on kantud MTÜde ja Sihtasutuste registrisse 13. veebruaril 2018.

Harjumaa Turismiühingu asutamise algatas grupp maakonna turismiga seotud inimesi 2017. aasta teisel poolel toimunud giidide koolituse käigus, ühingu loomise tingis vajadus ühiste huvide ja tegevustega koostööorganisatsiooni järele.

Harjumaa Turismiühingu eesmärkideks on aidata kaasa Harjumaa muutmisel tunnustatud turismipiirkonnaks Eestis ja välismaal; Harjumaa omapära teadvustada ja säilitada; turismi edendamise kaudu Harjumaal ettevõtlust edendada; Harjumaa turismiasjalisi ja giide ühendada, esindada ning nende erialaseid teadmisi täiendada.

Lähikuudel kutsub MTÜ turismiga tegelevaid isikuid, asutusi ja organisatsioone endaga ühinema ning korraldab seejärel avatud üldkoosoleku. Esimesed liikmeksastumise avaldused on ühingu juhatusele juba laekunud. Üheks esmaseks tegevuseks on koostöös Harjumaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskuse turismikoordinaatori ja Harjumaa Omavalitsusliiduga maakonna giidide atesteerimise ettevalmistus ja läbiviimine. Harjumaa on üks vähestest maakondadest, kus puuduvad maakonna atesteeritud giidid.

15. veebruaril osalesid ühingu esindajad Rakveres Põhja-Eesti Leadertegevusgruppide ühisseminaril "Pealinnast piirilinna". Aprilli alguses plaanitakse osaleda Tamperes Tuglase seltsi korraldataval laadal, kus koos Tallinnaga esindatakse Harjumaad turismisihtkohana.

„Harjumaa laiub mõlemal pool meie riigi pealinna Tallinna," rääkis Harjumaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskuse turismikoordinaator Hülle Saarts, „siin on palju erinevaid turismiatraktsioone ja turismiteenuse pakkujaid. Seepärast on mul suur rõõm, et Harjumaal on tugevad turismitegijad, kes on võtnud oma südameasjaks maakonna turismi ühtselt vedada".

Harjumaa Turismiühingu juhatuse esimesse koosseisu kuuluvad asutajate otsusel Heli Nurger (SA Padise Muuseumid), Anneli Kana (MTÜ Metsanurme / Saku Tuur) ja Tiina Viirna (MTÜ Juminda Poolsaare Selts).

Harjumaa Turismiühingu e-aadress on harjuturism@gmail.com ja postiaadress Sirge 2, Tallinn 10618. Täiendavat infot saab Anneli Kanalt telefonil 5306 5503 ja e-aadressil harjuturism@gmail.com.

ANNELI KANA

Etenduse „Klaveriloomad. Elu muusikas" peaosaline on Trevor Tarto

Hilissügisel kuulutas helilooja ja klaveriõpetaja Katri Rebane koos oma tiimiga välja konkursi, leidmaks nimiosalisi Eesti Vabariigi 100. sünnipäevale pühendatud muusikaprojekti "Klaveriloomad. Elu muusikas". Otsiti noori klaverimängijaid, sest projekti tulemusena valmib mitmes Eesti paigas toimuvate kontsert-etenduste sari, nimiosades on vastava piirkonna konkursi võitjad. Projekti eesmärk on populariseerida laste ja noorte seas muusika- ja pilliõpet.

Tegemist oli videokonkursiga, kuhu laekus 85 etteastet 13 maakonnast. Internetikonkursil osalenud olid 8-14aastased. „Saadetud salvestused olid vaheldusrikkad ja peegeldasid hästi laste mängu- ja loomisrõõmu," kommenteeris saabunud töid konkursi žürii liige Katri Rebane. „Töö peapreemia saajatega alles algab ning tulemusi ja võitjaid saab näha aprillikuus, mil toimuvad „Klaveriloomad. Elu muusikas" kontsert-etendused üle Eesti," lisas ta.

Harjumaal võitis konkursi ja sai nimiosatäitja rolli Saku Muusikakooli 5. klassi õpilane Trevor Tarto. Tema klaveriõpetaja Sirje Subbe-Tamme sõnul kirjutas Katri Rebane aasta lõpus spetsiaalselt kontsert-etenduse tarvis klaveripala, mille osalejad veebruariks selgeks saama pidid. Pala ise on õpetaja sõnul esitajale üpris nõudlik. Õppimisprotsessi tegi meeleolukamaks see, et peatselt saabus harjutajatele abiks bändiga esitatava loo fonogramm, mis lõpptulemusest paremat aimdust andis. Kõikide nimiosatäitjatega toimus veebruari lõpus lindistus-filmisessioon, igaühega eraldi. Õpetaja Subbe-Tamme rääkis, et

Trevor Tarto. Foto: Ann-Lisett Rebane

stuudiolindistus oli Trevorile huvitav ja igapäevase klaverimängu õppimise taustal hoopis teistmoodi kogemus. Kuidas hakkab kaasaja tehniliste võimalustega loodav lõpptulemus, kontsertetendus välja nägema, selgub aprillis. Õpetaja kinnitab, et jääb põnevusega ootama.

Etenduses askeldavad laval loomad, kes mängivad erinevaid instrumente, ning klaverihäälestaja Mait, keda kehastab näitleja Margus Tabor. Klaveriloomad on rõõmsameelsed tegelased, kes elavad klaveri sees ning väikeste ja suurte inimeste fantaasiates. Kontsert-etendus jutustab kallist kodust ja sellest, et igaüks on väärtuslik. Loo toovad vaatajateni muusika, efektsed liikuvad ja liikumatud pildid ning näitleja Margus Tabori kaasakiskuvad sõnad. „Klaveriloomad. Elu muusikas" lavastaja on Aare Toika, helilooja Katri Rebane.

Õpetaja Sirje Subbe-Tamme sõnul on Trevor Tarto solistiks Haapsalu kontserdil. Tema etteaste ei ole tavapärane, vaid lahendatud uuenduslikult ja põnevalt. Kuidas täpselt, näeb 14. aprillil.

INNA MIKLI

Saku saalihoki võistkonnad poolfinaalides

SK LINK/Saku saalihoki meeskond ja naiskond alustavad märtsi keskel Eesti meistriliigas poolfinaale.

Naiskond saavutas põhiturniiril esikoha ning läheb poolfinaalides vastamisi Kaitseliidu Rapla Maleva naiskonnaga. Meeskond tuli põhiturniiril kolmandaks ning läheb vastamisi TTÜ Spordiklubiga.

Poolfinaalseeriad mängitakse kolme võiduni.

Esmakordselt peetakse Eesti saalihoki ajaloos Eesti meistrite väljaselgitamiseks superfinaal ehk meistrid selguvad ühe mängu tulemusena. Superfinaal toimub 14. aprillil Kalevi Spordihallis.

Rohkem infot saab klubi Facebooki lehelt www.facebook.com/skgapsaku/

KRISTINA ŠADEIKO-LIIVA
tegevjuht
GAP Spordiklubi

Saku taipoksijad valmistuvad võistlusteks

Sakus tegeletakse mitmete spordialadega, üks salapärasemaid, millest vähe kirjutatud-räägitud, on taipoks.

Tegelikult on ala harrastatud aastast 2006: juba siis hakati Saku Spordikeskuses õpetama klassikalist poksi ning sealt edasi taipoksi. Täna on Saku Taipoksi Klubis umbes 60 aktiivset liiget, treeninggruppe on kolm: lapsed, algajad ja edasijõudnud. Neid treenivad Kevin Renno, Oskar Künnapuu, Fred Anton ja Kaie Višnevski.

Oskar Künnapuu sõnul annab ala harrastajatele hea kontrolli oma keha üle, pidev liikumine ning löögid käte, jalgade, küünarnukkide ja põlvedega arendavad vastupidavust ja tasakaalu.

„Meie eesmärk pole teha igast klubi liikmest võistlejat, vaid läbi võitluskunstide pakkuda inimestele keha ja vaimu arendamise võimalust," kinnitab treener. Ta räägib, et treeningutel ei sunnita kedagi tegema midagi, mis talle ei sobi, nagu täiskontaktne sparring või muu kontaktharjutus, mida mõni algaja pelgab. Künnapuu sõnul oodatakse trennidesse lapsi alates 7. eluaastast. Kuna tegemist on täiskontakt alaga, siis on noorematel keeruline põhimõtetest aru saada. Künnapuu sõnul on treenerite roll suur, nad peavad suutma ala noortele harrastajatele selgeks teha, kas ja kuidas õpitut elus rakendada võib. „See on suur moraalne vastutus ja kohustus," räägib Oskar Künnapuu.

Üks mainekamaid taipoksi üritusi Eestis on Kevin Renno Võitlusspordi Akadeemia poolt korraldatud Eesti Muay Thai Liiga. EML on full muay thai ehk täiskontaktse taipoksi amatöörvõistluste sari. Eesmärk on üritusel väga lihtne – et kõik saaksid võimalikult ohutus ja turvalises ning võrdses keskkonnas proovida taipoksivõistlusi või siis kasvatada enda matšide arvu. 28. aprillil toimub EML etapp Saku Spordikeskuses: lõuna paiku ehk kell 12-17 võistlevad amatöörsportlased, õhtul 19-22 profid. Poksiringis, nii amatööride kui proffide võistlustel, saab näha ka Saku sportlasi.

Treener Oskar Künnapuu väidab, et võistlussportlaste kasvatamine ei ole omaette eesmärgiks, vaid peamine on tõsta noorte ja täiskasvanute füüsilist vormi ja enesekindlust ning õpetada Tai traditsioonilist võistluskunsti koos sinna juurde kuuluvate traditsioonide ja kommetega.

INNA MIKLI

Täiskasvanud sooja tegemas. Huvilistel tuleks ühendust võtta tel 5693 5050.

Laste treening, juhendab Oskar Künnapuu. Fotod: SS

Marten Männile maailma pikimalt jettide kestvussõidult teine koht

Eesti Vabariigi 100. sünnipäeval, 24. veebruaril, toimus USAs Arizonas maailma pikim jettide kestvussõit, Mark Hahn 300.

Mark Hahni, kes oli ka ise jetisõitja, mälestuseks peetav võistlus viidi tänavu läbi 14. korda. 300 miili pikkusele sõidule läks Marten koos oma tiimikaaslaste Mike Klippensteini ja Theo Baumeriga kindla plaaniga võtta Pro Open Ski klassivõit, aga tehnilised viperused nurjasid selle eesmärgi. Vaatamata takistustele võideldi välja teine koht.

„Sõit algas suhteliselt suure lainega ja jett oli päris palju veest väljas. Tiimipealik soovitas pärast igat ringi minul ja Theol vahetada. Teise ringiga sõitis Theo päris suure vahe teise kohaga sisse, pärast seda tegin mina järjest kaks ringi, mille vahel tankisime. Tankimise järel tundsin ja kuulsin, et kõigi nelja silindri peal me enam kindlasti ei liigu. Pidime neli-viis korda kaldal käima ja proovima tehnikat uuesti käima saada. Sellega läks aga strateegia paigast ära, kuna kaldal olnud meeskond ei teadnud enam, millal meid oodata. Korrektselt saime jeti tööle vaid viimaseks viieks ringiks ja selle ajaga polnud võimalik teha muud, kui kindlustada teine koht," kommenteeris Marten Männi ja lisas, et võistlusformaat oli tema jaoks uus ja huvitav, tegu oli korraliku väljakutsega.

MARGUS KIIVER
Marten Männi meeskonna pressiesindaja

Marten Männi (keskel). Foto: FB Mike Klippenstein

Ultimate Saku tõi Lähtest koju täiusliku medalikomplekti

Nädal enne isamaa suurt juubelit toimusid Tartu külje all Lähtel Eesti sisemeistrivõistlused *ultimate frisbee*`s, millest Ultimate Saku võttis osa koguni nelja võistkonnaga.

Meeste divisjonis, kus eelmisel aastal saavutati teine koht, osales Saku sel korral juba kahe võistkonnaga. Saku II tiim koosnes peamiselt klubi noorematest ja vähem kogenud kasvandikest ning sel korral tuli veel tunnistada kõikide vastaste paremust. Tasuks viies koht. Võistlus pakkus noortele mängijatele kindlasti kõva puraka motivatsiooni ja tugevate vastaste vastu mängimine tulevikuks kuhjaga kogemusi. Tublid!

Saku I tiim püsis võitmatuna kuni finaalmänguni, kus tuli paraku seisuga 11-13 napilt alla vanduda mitmekordsele Eesti meistrile Freeflyersile. See tähendab, et Ultimate Saku kordas eelmise aasta vägitegu ja tõi koju hõbemedalid. Stabiilsus on tubli näitaja!

Kuue võistkonna osavõtul toimunud segavõistkondade klassis oli Sakul välja pandud samuti kaks esindust. Sarnaselt meeste võistlusele koosnes Saku II tiim peamiselt noortest ja paarist kogenud mängijast, kuid see ei takistanud tegemast mehetegusid. Noorte uljuse, kogenud mängijate kaine mõistuse ja võistkondlikult südika mängu tulemusena riputati Saku II mängijatele kaela pronksmedalid! Suurepärane tulemus kordades suurema kogemustepagasiga võistkondade konkurentsis!

Saku I võistkond kulges terve päeva jooksul näidatud kindla mänguga finaali. Tallinna Frisbeeklubi esinduse vastu Ameerika mägedena kulgenud mängus suudeti siiski võimsa lõpuspurdi toel võita klubi ajaloo esimene Eesti meistritiitel! See tähendab, et nädalavahetuse lõppsaldona kogus Ultimate Saku täiusliku medalikomplekti ja viis koju hunniku üdini positiivseid emotsioone!

Ultimate Saku mängijad tänavad südamest kõiki fänne, vastaseid, korraldajaid ja toetajaid, kes innustavad neid järjepidevalt paremaks saama! Ja kutsuvad kaasa lööma: treeningud toimuvad esmaspäeviti kell 18.30 Kurtnas ja neljapäeviti kell 21 Saku Gümnaasiumi saalis ning U18 treeningud teisipäeviti kell 18.30 Saku Gümnaasiumi saalis. Oodatud on kõik huvilised, sõltumata soost, vanusest või sportlikust taustast!

Ultimate Saku tegemisi saab jälgida ka Facebookis (Ultimate Saku) või Instagramis (ultimatesaq).

ROBIN LILLEORG

Mis spordiala on Ultimate frisbee?

Ultimate frisbee ehk *ultimate* on kontaktivaba võistkondlik sportmäng, mida mängitakse lendava taldriku ehk kettaga. *Ultimate* ühendab endas paljude erinevate spordialade elemente ning on seetõttu väga dünaamiline spordiala. Põhiline erinevus teistest spordialadest seisneb selles, et *ultimate*'s ei ole kohtunikke ja mängijad peavad tundma mängureegelid, neid järgima ja seeläbi oma vastaseid austama. Ausa mängu hindamine ja spordimehelikkus on *ultimate frisbee* lahutamatud osad.

Alumisel fotol Saku taldrikulennutajad. Taga vasakult Henrik Jõesalu, Meelis Uudam, Kristo Moorits, Gert Kevin Kurmiste, Teet Soasepp, Robin Lilleorg, Tamor Bakhoff, Fredi Raba, Henrik Kangur, Janek Nõu, Georg Sebastian Kraas, Markus Soom; ees vasakult Monika Graudina, Marleen Varblas, Virge Andre, Lore Leppik, Maie Reinomägi, Marje Mölder. Pildilt puuduvad Ultimate Saku ridades võistelnud Kuldar Mark, Aleksander Andre, Vahur Lukin, Henri Laiho ja Bryan Plymale.

Fotod: erakogu

Saku Sportingu treenerid

Saku Sõnumite veebruarinumbris alustasime Saku Sportingu treenerite tutvustamist. Selles lehes intervjueerime kõige pisemate laste juhendajaid.

Antoni poole saab pöörduda ka pealtnäha väikeste muredega. Fotod: Hanna-Lisa Kuslap

Anton Noor, Terakese ja Päikesekillu 2011.–2013. aastal sündinud laste treener

Oled Saku Hunt Kriimsilm oma 9 ametiga. Kuidas sa kõike jõuad?
Ausalt öeldes pakub laste ja noortega töötamine puhast rõõmu. Neilt saab tagasi väga palju positiivseid emotsioone ja energiat. Boonuseks on, kui asjad treeningul õnnestuvad, kui näed, et keegi saab mõne uue teadmise, oskuse või asja selgeks. Jalgpall on mulle alati südamelähedane olnud ja mis oleks veel parem, kui oma meelisspordialaga tegeleda. Kes palju teeb, see palju jõuab.

Treenid klubi kõige pisemaid. Millele trenne ette valmistades mõtled?
Tihtipeale tuleb pead murda, et trenn oleks lõbus ning mängud või harjutused eakohased ning lapsesõbralikud. Samuti tuleb jälgida, et iga kord oleks põnev, et lapsel oleks huvi ja tahtmist järgmisesse trenni tulla. Tuleb jälgida, et trenn oleks ennekõike vahva ja mänguline.

Ilmselt tuleb väikestega ka palju naljakaid momente ette?
Eks neid naljakaid, lõbusaid ja ärevaid hetki on minu 9aastase treenerikarjääri jooksul olnud üksjagu. Iga treener, kes lastega tegeleb, saaks kirjutada lõbusa naljade kogumiku. Raske on välja tuua kõige eredamat pärli. Kuid mõne aasta eest tuli mul käia rühmas lastel järel, et nad trenni tuua. Terakeses toimis „naabrivalve" – ühes rühmas tuli üks laps minu juurde ja päris siiralt: "Kelle issi sina oled?" Ma olin sõnatu.

Oled olnud nii treener, mängija kui kohtunik. Milline „amet" kõige südamelähedasem on?
Raske küsimus. Ei tõstaks ühtegi rolli esile, sest kõigil neil on omad plussid ja miinused. Mängijana või kohtunikuna saab end vormis hoida ja samas jalgpallist ka närvikõdi, emotsioone, rõõmu, pinget, traagikat. Treenerina pakuvad rõõmu laste areng ja nende siirad emotsioonid.

Mida õpetad lapsele, kes esimest korda trenni tuleb?
Esimesea teen selgeks reeglid, mis on lubatud ja mis mitte. Nii nagu igas mängus, on ka trennides ja treeningmängudes omad reeglid ja neist tuleb kinni pidada. Seejärel saab jalgpalli üksikasju õpetama hakata.

Andreas Solom, 2009.–2013. aastal sündinud Saku ja Kurtna laste treener

Kuidas jõudsid treeneriameti juurde?
Olin Saku Sportingu esindusmeeskonnas mängija ja Argo Zirk pakkus võimalust klubis treeneriametit proovida. Väljakutse oli väga põnev ja otsustasin selle vastu võtta.

Olid viimati mängijana aktiivne 2015. aastal. Miks otsustasid lõpetada ning kas on lootust, et tuled taas väljakule?
Vigastuste tõttu jäi palju trenne vahele, seetõttu otsustasin teha mängijana mõneks ajaks pausi. Ja kui tagasitulekust rääkida, siis lootus sureb viimasena.

Millega peale treeneriks olemise veel tegeled?
Treeneriamet nõuab küllaltki palju aega, kuid annan Kurtna lasteaia lastele ka liikumisõpetust. Vabal ajal tegelen spordi ja teiste kutsuvate tegevustega.

Kuhu soovid treeneriametis jõuda?
Eks seda näitab aeg. Võimalusi on palju ja minu üks soov oleks saada mõne Saku Sportingu võistkonnaga Eesti meistriks.

Andreast naljalt tõsise näoga ei kohta.

Mis on kõige tähtsam asi, mida soovid, et lapsed sinult kui treenerilt õpiksid?
Ei ole ühte kindlat asja. Eelkõige tahan neid suunata ja julgustada. Kuna lapsed on erinevad, siis pigem on kõige tähtsam, et mina õpiksin neilt.

HANNA-LISA KUSLAP

Mida toob hooaeg 2018?
Naiskond esiliigas, meeskond kolmandas liigas, tüdrukute ja poiste võistkonnad noorte meistrivõistlustel, 12.05 emadepäeva turniir, laste suvelaagrid 11.–15.06 ja 6.–10.08, 9.–13.07 Södertälje turniir Rootsis, Saku jalgpallifestival 15.09, isadepäeva turniir 10.11, jõuluturniir 16.12.

Pidupäev 8. aprillil
Alates sellest hooajast on igal kuul üks selline mängupäev, mida võrdleme pidupäevaga – kodus mängivad nii esindusnaiskond kui -meeskond. Siis ootavad esindusvõistkondade poolt küpsetatud küpsetised, tee ja kohv, muusika ning erinevad võistlused mängude vaheaegadel, saab nautida head jalgpalli sõprade seltsis. Kell 17 mängib naiskond FC Nõmme Kalju ja kell 19.30 meeskond Tallinna KSK FC Strommi vastu.

Kodumängud
Esindusnaiskond mängib kodustaadionil ka 15.04 kell 17 FC Kuressaare ning 29.04 kell 17 JK Tuleviku ja Suure-Jaani Unitedi ühisnaiskonna vastu, esindusmeeskond 1. aprillil kell 19.30 klubi Rumori Calcio Tallinn ja 22. aprillil Tallinna JK Dünamo vastu. Ootame kõiki kaasa elama!